

Česká televize / ČT1 – reportáže v pořadu 168 hodin

Podání (č. j. RRTV/4494/2021-vra) míří na reportáže v pořadu *168 hodin*, které byly odvysílány mezi lety 2016 až 2020 na programu ČT1. Pisatel v 16 bodech zmiňuje celkem 20 reportáží a požaduje odpovědi na otázky týkající se konkrétních postupů redaktorů - např.: „Proč v reportáži *Císařpán je vůl zamlčeli, že hanobení prezidenta bylo trestné i za první republiky a je i v některých zemích EU, a spojili tak návrh jim nepohodlných stran KSČM, ČSSD, Úsvit a ANO jen s totalitou?* (Lenka Pastorčáková)“. Stěžovatel hovoří o „flagrantní demagogii“ v jednotlivých příspěvcích. Míjí, že v pořadu dochází k opakované manipulaci s veřejným míněním.

Se stížností se Rada seznámila v rámci souhrnu podání projednaného na 7. zasedání v roce 2021. Vzhledem k rozsahu materiálu, který bylo třeba zpracovat, příslušné analýzy předkládáme nyní.

Vyjádření AO

Publicistický pořad *168 hodin* provozovatel popisuje jako „*události týdne očima reportérů redakce zpravodajství České televize.*“¹ Relací, která je vysílána každou neděli na programu ČT1, provází moderátorka Nora Fridrichová.

Ve stížnosti bylo zmíněno celkem 20 příspěvků. Níže uvádíme jejich analytické vyhodnocení. Pro přehlednost budeme respektovat strukturu stížnosti tvořenou 16 body, v nichž pisatel formuloval svou kritiku a otázky. Mnohými z předmětných reportáží se již Rada v předešlých letech zabývala. V takových případech uvádíme analýzy, které byly vypracovány v minulosti.

Jelikož stěžovatel kritizuje pořady z let 2016 až 2020, většinu autentických záznamů již OATV nemá k dispozici.² Z toho důvodu jsme přistoupili k analýze záznamů na iVysílání.cz. (Tyto záznamy lze ovšem použít pouze informativně, nelze je uplatnit pro případné správní řízení.) Přesné časové zařazení jednotlivých vydání *168 hodin* na televizní obrazovky není známo. Uvedené časy vycházejí s dostupných přehledů pořadů.

1) Proč v reportáži “Czexit” zamlčeli negativní dopady EU a nedali prostor ekonomům skeptickým k EU? (reportéři Jan Novák a Kristina Ciroková)

Czexit, 11. 2. 2018, 22:00 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 5. zasedání v roce 2018. Níže uvádíme analýzu, na jejímž základě Rada věc odložila:

Moderátorka ve studiu nejprve zmiňuje nepravdivou informaci, že se EU chystá zrušit písmeno „ř“ a pokračuje, že nejcitovanějším slovem minulého týdne bylo pravděpodobně

¹ Viz <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/>.

² Z dosud neanalyzovaných reportáží je autentický záznam k dispozici pouze v případě vydání ze dne 6. 9. 2020.

„referendum“, na jehož zavedení se domlouvají čtyři strany - ANO, Piráti, SPD a komunisti, přičemž poslední dvě jmenované strany navrhuje, aby bylo možné hlasovat i o zahraničněpolitických otázkách, například vystoupení z EU. Dodává, že oslovení ekonomové tzv. czexit považují za ekonomickou sebevraždu, podle politiků, kteří si jej přejí, se nic nestane.

Reportáž pak nejprve přibližuje dvě nepravdivé zprávy týkající se opatření EU (rušení písmena „ř“ a informace, že evropský pilíř sociálních práv zaručuje imigrantům stejné sociální dávky ve všech zemích EU) a uvádí je na pravou míru, přičemž šířitelé mylných informací (youtuber Petr Černý, senátor Jaroslav Doubrava /severočeši.cz/, ekonomka Markéta Šichtařová, poslanec Jiří Kobza /SPD/) jsou citováni nebo přímo dostávají prostor k vyjádření. Mylnost informace týkající se evropského pilíře sociálních práv pak na kameru potvrzuje hlavní analytik České spořitelny a člen Evropského hospodářského a sociálního výboru Petr Zahradník a hlavní analytička Hospodářské komory ČR Karina Kubelková.

Komentář pokračuje, že otázku členství ČR v EU trvale zvedají zejména prorusky píšící servery a dodává příklad, kdy server Sputnik citoval exprezidenta Václava Klause. Následuje ukázka vyjádření Václava Klause týkající se nutnosti vystoupit z EU. Komentář dodává, že stejný názor dlouhodobě zastává i jeho syn Václav Klaus mladší, poslanec za ODS, který i odhadl náklady na odchod. To dokumentuje citace z jeho facebookového profilu (odchod z EU je podle něj nutný i za cenu zchudnutí o 1/3). Reportáž v tomto ohledu vyčísluje, kolik peněz ČR za dobu členství EU odvedla a kolik přijala a komentář se táže, zda je Klausův komentář reálný. Hlavní ekonom Deloitte David Marek přirovnává odchod z EU k dobrovolné amputaci jedné končetiny, přičemž zchudnutí odhaduje na 1/2. Hlavní ekonom investiční společnosti Cyrrus Lukáš Kovanda to přirovnává ke střelení do vlastní nohy. Komentář dodává, že brexit dle vládní analýzy způsobí pokles růstu ekonomiky příštích 15 letech o 2-8 %. Jako doklad uvádí, že VB „možná kvůli brexitu opustí japonští investoři“. Následuje vyjádření japonského velvyslance ve VB, dle něž v případě, že se zhorší ve VB podmínky pro podnikání, odejdou nejen japonské firmy. Komentář pak vyčísluje náklady případného odchodu japonských investorů z ČR a cituje Radka Špicara ze Svazu průmyslu a dopravy ČR, dle něž japonští investoři na schůzce uvedli, že v případě odchodu ČR z EU by odešli z ČR. Radek Špicar pak na kameru hovoří o znejistění investorů v případě odchodu. Manažer japonské společnosti na kameru potvrzuje obavy japonských investorů. Komentář dodává, že kuriozní je, kdo strach mezi japonskými obchodníky vyvolává – především jejich krajan Tomio Okamura z SPD. Následuje jeho citace, v níž vyjadřuje požadavek referenda v dané věci. Komentář se následně táže, zda zástupci SPD, dle nichž členství v EU ČR nic nepřináší, hovoří pravdu. Citace Jiřího Kobzy v dané věci je pak konfrontována s názorem ekonoma Petra Zahradníka, který vyčísluje, o kolik vzrostla za dobu členství ČR v EU mzda. Následuje vyjádření Jiřího Kobzy pro ČRo, že „průměrný plat měřeno v kupní paritě je také zhruba stejný“. To na kameru rozporuje ekonom Komerční banky Marek Dřimal. Na další citaci Jiřího Kobzy, že vystoupení z EU by znamenalo pouze návrat do roku 2002, reagují odmítavě Petr Zahradník a Lukáš Kovanda. David Marek a Lukáš Kovanda pak nesouhlasí ani s jeho dalším výrokem týkajícím se možnosti řízení exportu po vystoupení z EU. Komentář pokračuje, že téměř 84 % českého zboží míří do EU bez cla, což je výhoda, o níž bychom vystoupením pravděpodobně přišli, přičemž přesné dopady nelze podle ekonomů předvídat. Následuje vyjádření Radima Fialy z SPD, že clo by bylo okolo zanedbatelných 3 %. Lukáš Kovanda danou výši považuje za „hausnumero vycucané z prstu“ a Radek Špicar 3 % nepokládá za zanedbatelná. V další citaci pak Radim Fiala vyjadřuje předpoklad, že firmy by nepřesunuly výrobu jinam. To opět odmítají jak Petr Zahradník, tak Lukáš Kovanda. Závěr je pak věnován prohlášení Tomia Okamury, že by se odchodem nic nezměnilo a všechno by

fungovalo dál, akorát bez diktátu EU. Podle Petra Zahradníka by se však jednalo minimálně ekonomicky o katastrofu a největší destrukci možná za posledních 100 let.

Pořad *168 hodin* je publicistickým pořadem (zde se lze zcela explicitně opřít o rozsudek Městského soudu v Praze 10 Ca 263/2009:

Soud dospěl k závěru, že pořad „168 hodin“ je pořadem politicko-publicistickým, a proto je v daném případě výše uvedená podmínka splněna. Nelze pochybovat, že předmětný pořad je pořadem publicistickým, určeným veřejnosti k šíření informací o událostech, které se dotýkají zpravidla celé společnosti.

V návaznosti na nálezn Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV.ÚS 23/05, dostupná na <http://usoud.nalus.cz>, pak je nutno vzít v úvahu, že u publicistických pořadů nelze požadavek dodržení zásad objektivit a vyváženosti

vykládat jako příkaz, aby v nich zaznívaly toliko bezbarvé, opatrnické a hyperkorektní názory. Naopak, zejména proto, že sám zákonodárce zdůrazňuje, že zákaz jednostranného zvýhodňování se má vztahovat na celek vysílaného programu, nutné uvedené ustanovení vykládat v jeho materiálním obsahu, tedy jako pokyn organizovat vysílání publicistických pořadů tak, aby jednotlivé pořady byly často angažované, kritické a názorově vyhraněné, samozřejmě vždy při zachování objektivit a pravdivosti sdělení o faktech, avšak ve svém celku vytvářely pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskusi o společensky relevantních tématech.

Ačkoliv stěžovatel reportáži vytýká i jistá věcná pochybení (tyto výtky většinou neberou v úvahu potřebu jisté mediální zkratky a mají povahu „chytání za slovo“), za jádro stížnosti lze považovat již výše zmíněnou názorovou polemiku. Zejména uvádí, že zamlčuje zásadní argumenty, řeší výroky členů SPD, jejichž názory nejsou relevantní k objektivnímu posouzení czexitu a dává značný prostor jenom „prounijním“ ekonomům. Z této polemiky je zřejmé, že stěžovatel zcela nepochopil hlavní smysl reportáže, která primárně řeší dezinformace spojené s Evropskou unií, respektive vystoupení z ní. Z toho důvodu také dostávají značný prostor zástupci SPD (prizmatem reportáže nositelé protiunijních dezinformací), jejichž výroky jsou konfrontovány s postoji „prounijních“ ekonomů. Takové pojetí reportáže lze jistě považovat za angažované, kritické a názorově vyhraněné (viz výše), ale též v rámci probíraného tématu vyvážené. Tématem reportáže totiž není hledání pro a proti setrvání v EU, ani postoje Petra Macha (resp. Svobodných), které prezentuje stěžovatel ve svém dopise jako argument nevyváženosti, nýbrž (možná) zavádějící argumentace některých zastánců vystoupení.

Na základě analýzy Rada věc odložila.

2) Proč v reportáži „*Neexistující pseudokoncentrák*“ zamlčeli názory historiků, že Lety nebyl koncentrační tábor? (Kristina Ciroková)

Neexistující pseudokoncentrák, 4. 3. 2018, 21:25 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 12. zasedání v roce 2018. Níže uvádíme analýzu, na jejímž základě Rada věc odložila:

Ve vydání ze dne 4. 3. 2018 byla předmětná reportáž odvysílána jako čtvrtá v pořadí. Moderátorka ji uvedla slovy: „*Přesně před měsícem jsme odvysílali nahrávku výroku poslance SPD Miloslava Roznera. Poslanec v něm romský tábor v Letech označil, cituji, za neexistující pseudokoncentrák. Tento týden jsme měli možnost se ho ve sněmovně zeptat, zda se za svůj výrok nechce omluvit. Poslanec Kristině Cirokové prozradil, že kvůli němu počítá s policejním vyšetřováním. Dál jsme se nedostali. Rozhovor s předsedou jeho poslaneckého klubu na stejné téma zastavila pracovnice tiskového odboru sněmovny a reportérka musela na kobereček.*“

Příspěvek začal oslovením poslance Roznera redaktorkou Kristinou Cirokovou, která se jej dotazovala, „*proč řekl ten výrok o neexistujícím pseudokoncentráku*“. Poslanec se redaktorkou nenechal zastavit a dále pokračoval v chůzi na chodbě sněmovny. Na otázku odpověděl tak, že se nebude vyjadřovat, protože je na něj údajně podáno trestní oznámení. Druhá scéna zobrazovala tiskovou konferenci s místopředsedou SPD Radimem Fialou. Ten od novinářky obdržel otázku, „*jestli ve vedení hnutí nějakým způsobem řešili výrok pana poslance Roznera o neexistujícím pseudokoncentráku, co na ten jeho výrok říkají, a jestli si nemyslí, že by se měl za něj omluvit*“. Radim Fiala pouze uvedl, že téma neřešili, zbytek dotazu okázale ignoroval. Poslední záběry v reportáži pocházely ze schodiště ve sněmovně, kde redaktorka ještě jednou oslovila Radima Fialu. Odpovědi se nedočkala, po chvíli ji vyvedla Martina Lustigová z tiskového odboru Kanceláře Poslanecké sněmovny.

Předmětem stížnosti je údajná manipulace s fakty a zamlčování relevantních skutečností. Stěžovatel uvedl, že „*Kristina Ciroková se svými dotazy o omluvě snažila se u diváků vzbudit dojem, že poslanec Rozner řekl něco nepřijatelného, že řekl velkou amorální lež a že v Letech byl koncentrační tábor.*“ Podle vyjádření historiků, jejichž citace pisatel připojil ke stížnosti Radě, romský tábor v Letech nebyl koncentrační. „*V jejich světle je výrok Miloslava Roznera zcela legitimní nehledě na to, že výrok pronesl na neveřejném sjezdu SPD – i z tohoto pohledu je omluva absurdní,*“ uvedl.

Analyzovaný příspěvek nebyl koncipován jako debata o tom, zda je bývalý tábor v Letech právem označován jako koncentrační, či nikoliv. Cílem redaktorky bylo přimět zástupce SPD k vyjádření, jak se k diskutabilnímu výroku zpětně staví. Monitoring nepotvrdil, že by redaktorka divákům zamlčela jakékoliv relevantní argumenty vzhledem k formátu příspěvku. Vyjádření historiků by byla za jiných okolností nepochybně přínosná, nicméně záleží pouze na redakčním rozhodnutí, jak bude reportáž koncipována. Podle zákona č. 231/2001 Sb., o vysílání, má provozovatel právo vysílat programy svobodně a nezávisle. Do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích (§ 31 odst. 1).

Doplňme, že výrazem „koncentrační tábor“ jsou standardně označovány jak tábory vyhlazovací, tak tábory internační. Tábor Lety u Písku je mezi koncentračními tábory uveden např. na Wikipedii³ – není tedy pravda, že Lety zásadně nejsou označovány jako koncentrační tábor. Přístupy odborníků se liší. Je ovšem jisté, že zařízením za 2. světové války prošlo zhruba 1 300 osob, z toho nejméně 326 osob zemřelo. Další cesta vedla do vyhlazovacích táborů, kde většina vězňů zahynula⁴. Na omluvu byl Miloslav Rozner dotazován ne proto, že mohl použít nesprávné označení, ale kvůli celkovému znevažujícímu duchu jeho vyjádření.

³ Viz https://cs.wikipedia.org/wiki/Koncentra%C4%8Dn%C3%AD_t%C3%A1bor.

V daném kontextu připomeňme rozsudek Městského soudu v Praze ve věci sp.zn. 10 Ca 263/2009, který se váže k pořadu 168 hodin: „S poukazem na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva *Lingens* či *Oberschlick* proti Rakousku, 1990, soud konstatuje, že zatímco existence skutečností může být prokázána, pravdivost hodnotových soudů není dokazatelná. Požadavek dokázat pravdivost hodnotového soudu nelze splnit a sám o sobě porušuje svobodu názoru, která je základní součástí práva chráněného článkem 10 Úmluvy. V podmínkách České republiky jde o zachování politických práv zakotvených v čl. 17 Listiny základních práv a svobod, mezi něž patří zejména svoboda projevu a právo na informace (odst. 1), přičemž cenzura je nepřípustná (odst. 3). Lze sice namítat, že ani svoboda projevu či právo na informace nemohou být neomezené, avšak k jejich omezení může dojít toliko zákonem (odst. 4). V ust. 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. ukládá zákonodárce provozovateli vysílání povinnost zajistit, aby v konkrétně vymezených typech pořadů (zpravodajských a politickopublicistických) bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména, aby nedocházelo k jednostrannému zvýhodňování politických stran či hnutí, popřípadě jejich názorů či názorů jednotlivých skupin veřejnosti (s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě). Smyslem daného ustanovení je tedy uložení povinnosti provozovateli vysílání chovat se tak, aby nedocházelo v konkrétním pořadu k porušení rovnosti politických stran či hnutí, a to jejich jednostranným zvýhodňováním. **Toto ustanovení však nepostihuje hodnotové soudy, které byly obsaženy v redakčních komentářích. Nelze akceptovat skutečnost, aby za obsah hodnotového soudu obsaženém v komentáři redaktora či redaktorky byla uložena veřejnoprávní sankce.** Hodnotový soud obsažený v komentáři je vždy vyjádřením určitého názoru, jehož sankcionování by ve svém důsledku znamenalo omezení svobody projevu či projev cenzury, která je nepřípustná.“ A dále rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ve věci sp. zn. 7 As 23/2010: „Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatelky, že úkolem veřejnoprávní televize je poskytovat objektivní a vyvážené informace a nikoliv subjektivní redakční komentáře. Úkolem veřejnoprávní televize je nejen poskytovat objektivní a vyvážené informace, ale rovněž iniciovat a udržovat veřejnou diskusi o nejrůznějších veřejných tématech, v níž se zprostředkovávají různé názory. Podle ust. § 2 odst. 2 zákona č. 483/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání zejména poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů; přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky; vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti; rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin; výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež. Z citovaného ustanovení tedy nevyplývá, že by veřejnoprávní televize neměla vytvářet publicistické pořady, jež obsahují redakční komentáře, které vyjadřují určitý názor či hodnotový soud. V této souvislosti je nutné poukázat také na čl. 17 odst. 1, 2 a 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) zakotvujících základní právo na svobodný projev, který se vztahuje i na svobodu projevu veřejnoprávních médií masové komunikace jako veřejnoprávních korporací, jež musí být v jejich roli šířitele a zprostředkovatele informací názorů ústavně chráněny i před státem samotným. **Z tohoto článku vyplývá, že je každému, tedy i veřejnoprávní televizi jako nositeli**

⁴ Viz např. https://zpravy.idnes.cz/koncentracni-tabor-lety-tomio-okamura-romove-smrt-tezka-prace-ptx-/domaci.aspx?c=A180209_204528_domaci_lre.

tohoto základního práva, zaručeno právo vyjadřovat se v pořadech jí vysílaných k věcem veřejným a vynášet o nich hodnotící soudy, včetně soudů kritických. Svobodný projev patří mezi tzv. politické svobody, které garantují aktivní seberealizaci jednotlivce ve společnosti i ve státě. Veřejnoprávní média masové komunikace vytvářejí svoji existenci strukturovaný a co možná nejvíce pluralitní prostor pro vyjadřování názorů. Jejich úlohou není poskytovat sterilní informace, nýbrž odrážet realitu včetně v ní obsažených kontroverzí, nejednoznačností, vrstevnatostí a emocionality. Ústavní soud v nálezu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV.ÚS 23/05, dostupná na <http://usoud.nalus.cz>, vyjádřil, že při kritice veřejné záležitosti platí presumpce, že jde o kritiku dovolenou. **Pokud jde o hodnotící soudy, i přehánění a nadsázka, byť by byly i tvrdé, nečiní samy o sobě projev nedovoleným.** Ani nepřipadnost názoru kritika z hlediska logiky a jeho podjatost nedovolují samy o sobě učinit závěr, že vybočil z projevu, který lze označit za fair. Pouze v případě, že jde o kritiku věci či jednání osob vystupujících ve věcech veřejných, která zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění (paušální kritika), je třeba ji považovat za vybočující z fair projevu. Přitom je třeba vždy hodnotit celý projev uskutečňující se ve formě určitého literárního či publicistického či jiného útvaru. Nikdy nelze posuzovat pouze jednotlivý, z kontextu vytržený, výrok nebo větu. Právo na svobodný projev médií tak chrání nejen zvolené téma, nýbrž i druh a způsob jeho zpracování.“

Monitoring neodhalil porušení zákona.

Na základě analýzy Rada věc odložila.

3) Proč v reportáži “Milost pro vraha” zamlčeli závažné pochybnosti v kauze Kajínek, a naopak pana Kajínka přirovnali k sériovému vrahovi Jacku Unterwegerovi (u kterého fanoušci věřili v jeho polepšení, ale u Kajínka věří v jeho nevinu) a jeho fanoušky i prezidenta Zemana dehonestovali? (Kristina Ciroková)

Milost pro vraha, 28. 5. 2017, 21:55 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 28. května 2017 od 21:55 hodin, příspěvek s názvem Milost pro vraha byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se zabývala osobou odsouzeného dvojnásobného vraha, Jiřího Kajínka, který získal prezidentskou milost a byl propuštěn na svobodu. Příspěvek se rozsáhle věnuje zejména předpokládaným psychologickým charakteristikám J. Kajínka. V reportáži tak hovoří např. policejní psycholožka Ludmila Čírtková, psycholog Dalibor Špok či psychiatr Radkin Honzák. Všichni se shodují, že osobnost Jiřího Kajínka vykazuje manipulativní rysy, které mu usnadňují získat veřejnost na svou stranu. Ludmila Čírtková v této souvislosti připomíná rakouského vraha prostitutek, Jacka Unterwegera, který se, podobně jako nyní Jiří Kajínek, stal celebritou a byl o něm natočen film. Reportáž také tematizuje pochybnosti o vině odsouzeného Kajínka, které sdílí část veřejnosti a do určité míry i prezident Zeman, který

milost udělil. Oslovení investigativní novináři (Jaroslav Spurný, Jaroslav Kmenta) a právníci (Aleš Gerloch, Jaroslav Ortman) jsou však toho názoru, že soudy vinu jednoznačně prokázaly, přičemž právě soudy jsou jedinou instancí, která je oprávněna o vině či nevině rozhodovat.

Reportáž vychází z předpokladu, že Jiří Kajínek skutečně spáchal vraždy, za které byl odsouzen. Takový přístup je zcela legitimní, protože o vině pravomocně rozhodl soud. Otázka viny či neviny zde tedy není věcí subjektivního postoje, nýbrž objektivní skutečností, opřenu o mechanismy právního státu. V tomto kontextu není porušením zásad objektivitu a vyváženosti, pokud respondenti, potažmo redakce, Jiřího Kajínka za vraha považují.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

4) Proč v reportáži "Kdo si počká" lživě obvinili Karlu Maříkovou (SPD) z šíření dezinformace, když jí sdílený článek na Nejvíc-Info byl z hlediska faktů shodný s anglickým originálem? (Jan Novák)

Kdo si počká, 18. 11. 2018, 21:35 hodin

Reportáž s názvem Kdo si počká byla odvysílána jako druhá v pořadí ve vydání relace dne 18. listopadu 2018. Moderátorka Nora Fridrichová uvedla příspěvek slovy: „*Čekání na příležitost. Ještě v úterý se chtěl předseda SPD Tomio Okamura přidat k hlasování o vyslovení nedůvěry vládě Andreje Babiše. Ve středu nabídl svou podporu premiérovi. Spolupráce s SPD dosud nebylo něco, po čem Andrej Babiš toužil. Mimo jiné třeba kvůli postojům, ke kterým se členové SPD hlásí. Včetně lži a dezinformací.*“

Reportáž začala tehdejším společným brífinkem lídrů opozičních stran o vyjádření nedůvěry vládě a komentářem Tomia Okamury (SPD), který mj. uvedl: „*Určitě pro vyvolání nedůvěry jsme, protože chceme, aby tady byla jiná vláda, aby tady byla vláda v souladu s naším politickým programem.*“ Následně na obrazovce zazněla Okamurova slova ze dnů poté. Předseda uvedl, že vycítil příležitost a navrhl Andreji Babišovi (ANO), zda by nebylo možné místo programu ČSSD na vládě prosazovat program SPD. Rovněž přiblížil okolnosti vzájemných vyjednávání. Komentář k situaci poskytli politolog z CEVRO Institutu Daniel Kunštát a analytik z Institutu pro politiku a společnost Roman Máca. Druhý ze jmenovaných se v následující části reportáže zaměřil na to, čím je program SPD charakteristický. Připomněl, že členové hnutí mnohdy sdílejí na sociálních sítích dezinformace, pocházející z „*prostředí takzvaných proruských webů či přímo oficiální ruské propagandy*“. V této souvislosti nabídli tvůrci příspěvku příklady statusů poslance Lubomíra Volného, týkající se migrace do Evropy, které byly konfrontovány s reálnými informacemi, poskytnutými Martinem Rozumkem z Organizace pro pomoc uprchlíkům, vedoucím kanceláře OSN v ČR Michalem Brožou a ředitelem nadace Open Society Fund Robertem Baschem. Poslanec Volný dostal ve vysílání prostor prostřednictvím svých statusů i přímým oslovením redaktora.

Následně bylo prezentováno vyjádření poslankyně Karly Maříkové na Facebooku. Politička v něm s odkazem na článek ze serveru Nejvicinfo.cz uvedla: „*Šokující výsledek: pro Čechy a ještě více pro Slováky je garantem bezpečí Kreml.*“ Redaktor upřesnil, že článek byl založen

na výzkumu Mezinárodního republikánského institutu. Sám institut však článek označil za nepravdivý a tendenční. Diváci slyšeli vyjádření tamní ředitelky evropských projektů Miriam Lexmann, podle níž byl text zavádějící. „*Nenakládá s informacemi správně a podsouvá některé informace, které, bych řekla, že nijak nesouvisí s výzkumem,*“ uvedla. Maříková ve vysílání reagovala slovy: „*Pokud máte důkazy, že ten článek je lživý, obraťte se na toho autora. Já jsem tam ten článek nenapsala, jen jsem sdílela odkaz. A můj starost už není, jestli je pravý, nebo není.*“ Následně byl zařazen příspěvek poslance Jiřího Kobzy, který na kameru okomentoval státní tajemník pro evropské záležitosti Aleš Chmelař (ČSSD). I Kobza měl ve vysílání možnost svůj postoj obhájit a vysvětlit. V závěru pořadu redaktor nabídl nepravdivou informaci o západonilské horečce od předsedy SPD Tomia Okamury a jeho reakci na kritiku odborníků.

Z popisu vyplývá, že reportáž byla soustředěna na dezinformace, které šířili poslanci za SPD na sociálních sítích. Ve stížnosti je vyzdviženo vyjádření poslankyně Karly Maříkové, která sdílela článek z Nejvícinfo.cz o výzkumu mezinárodního institutu. Dle redaktorů se tak dopustila šíření dezinformace, neboť zástupci institutu označili článek za zavádějící. Maříková byla v reportáži s postojem institutu konfrontována a stejně jako ostatní zástupci SPD měla možnost své kroky okomentovat.

Ve vysílání zazněly všechny relevantní informace. Prostor dostali jak samotní politici, tak experti upozorňující na dezinformace ve sdílených textech.

Analýza neprokázala porušení zákona o vysílání. Navrhujeme věc odložit.

5) *Proč v reportáži “Tekutý hněv” obyčejné demonstranty proti islámu a uprchlíkům přirovnali k nacistům, kteří mají na svědomí desítky milionů životů? (Lenka Pastorčáková)*

Tekutý hněv, 14. 2. 2016, 21:15 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 14. února 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem Tekutý hněv byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž mapovala společenské tendence, které souvisejí s nárůstem krajně pravicových, protiimigračně zaměřených, aktivit. Moderátorka se ptá: „*Opravdu české společnosti hrozí fašizace, jak varují někteří?*“ Reportáž doprovází záběry z demonstrací, hovoří Petr Krupka, odborník na extremismus, který tvrdí, že nepotřebujeme příměry z 30. let. Vyjadřuje se také ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO), s tím, že ve společnosti lze zaznamenat nárůst agresivity. Politolog Daniel Kroupa se domnívá, že proběhlá demonstrace Národní demokracie, která proběhla 6. února, měla „*fašistoidní charakter*“. Redaktorka shrnuje incidenty z poslední doby (výhrůžky, zapálení sociálního centra Klinika atd.). Náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, Jíří Nováček, má za to, že se lidé častěji nechávají ovlivnit populisty a zmiňuje rizika sociálních sítí. Pavla Gomba, ředitelka organizace UNICEF ČR, hovoří o výhrůžkách, které jí byly adresovány. Dle sociologa Martina Buchtíka

se extrémistické názory stávají normou. O tom, zda se může situace vyhrocovat, mluví také ministr pro lidská práva Jiří Dienstbier (ČSSD).

Příspěvek reflektoval změny nálad ve společnosti, resp. pronikání krajně pravicové rétoriky do mainstreamu. Všiml si také zvýšené aktivity pravicově extrémistických skupin, kterou bylo možné v té době zaznamenat (nárůst demonstrací a dalších incidentů s protiimigračním nábojem). Reportáž se přitom opírala o vyjádření několika relevantních odborníků (odborník na extremismus, politolog, sociolog) a situaci nijak nedramatizovala (bylo uvedeno, že „fašizace“ bezprostředně nehrozí, i když tu určitý eskalující trend existuje). Je zcela běžné, že publicistika otevírá otázky ohledně (problematických) společenských trendů.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

6) Proč ohledně návštěvy čínského prezidenta, na kterých nebylo nic neobvyklého (běžné reakce na provokace, účast člena čínské ambasády), natočili tři reportáže a dávali prostor fantaziím, že jde o dobu před rokem 1989 nebo že jde o případ čínské totalitní propagandy? (Lenka Pastorčáková)

Chinatown, 3. 4. 2016, 21:40 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 3. dubna 2016 od 21:40 hodin, příspěvek s názvem Chinatown byl zařazen jako první v pořadí.

Příspěvek zpracovával téma návštěvy čínského prezidenta v České republice, resp. potyček mezi jeho příznivci a odpůrci. Richard Samko (Reportéři ČT) a Ondřej Klimeš (Orientální ústav Akademie věd ČR) komentují videa, která zaznamenala agresivní chování ze strany ze strany čínských sympatizantů pozvaného státníka (ti kupříkladu napadali protestující s tibetskými vlajkami). Na videu je např. patrné, jak muž čínského původu uhodí jinou osobu, což Richard Samko označuje za „asi ničím nevyprovokované“ jednání. Podle respondentů navíc toto chování působilo koordinovaně. Reportérka poté otevírá i otázku mediálního pokrytí událostí, kdy uvádí, že vydavatelství EMPRESA MEDIA, spoluvlastněné čínskou skupinou CEFC, na rozdíl od jiných zpravodajských serverů ignorovalo zpravodajství o protestech. K tomu se vyjadřuje Daniel Köppl, ředitel EMPRESA MEDIA a serveru Týden.cz, který tvrdí, že událost nevnímal jako významnou a žádné instrukce od čínského spolumajitele neobdržel.

Reportáž zjevně, na rozdíl od stěžovatele, vychází z premisy, že samotná přítomnost tibetských vlajek nemůže legitimizovat fyzické napadání názorových oponentů. Označuje proto jednání čínských aktivistů za „nevyprovokované“. Pokud jde o pochybnosti ohledně objektivitu vydavatelství EMPRESA MEDIA, publicistika může takové otázky vznášet. Nutno zdůraznit, že ředitel vydavatelství dostal prostor, aby se k uvedeným spekulacím vyjádřil.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

Pomáhat a chránit Čiňany, 17. 4. 2016, 21:05 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 17. dubna 2016 od 21:05 hodin, příspěvek s názvem Pomáhat a chránit Čiňany byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se vrací k průběhu protestů proti návštěvě čínského prezidenta v Praze. Zaměřuje se na roli policie, která čelila kritice kvůli zásahům vůči protestujícím. Moderátorka uvedla, že záležitost bude prošetřovat státní zastupitelství a ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) bude tyto „*sporné kroky*“ vysvětlovat na mimořádné schůzi v Poslanecké sněmovně. Dodala, že se přitom policii dostalo chvály od prezidenta Zemana. Samotná reportáž začíná úryvkem z projevu, ve kterém prezident vyzdvihuje intervenci policie na protestech. K tomu se následně vyjadřuje komentátor a bývalý náměstek ministra vnitra, Martin Fendrych, který tvrdí, že prezident „*si chce přetáhnout polici na svou stranu, chce, aby hrála pro něj.*“ Na něj navazuje vyjádření politologa Daniela Kroupy, dle kterého se policie na jedné straně chovala profesionálně, na straně druhé se ovšem „*snažila vyhovět pravděpodobně objednavce Pražského hradu, aby čínský prezident neviděl nikde tibetské vlajky a lidi protestující proti porušování lidských práv v Číně*“. Sociolog a právník Jiří Příbáš je toho názoru, že policie nezajistila ochranu práv občanů. Věc komentuje i první náměstek policejního prezidenta, Martin Vondráček, který odmítá, že by policie jednala na politickou objednávku. Poté se reportáž věnuje konkrétním incidentům, jako bylo odstraňování tibetských vlajek z oken, intervence policistů v civilu na FAMU či napadení studenta a kameramana Ondřeje Mazury.

Prostor pro vyjádření subjektivních postojů jednotlivých respondentů je nedílnou součástí publicistických reportáží. V tomto případě Martin Fendrych a Daniel Kroupa formulovali názor, že policisté při zásazích mohli jednat na „objednávku“ prezidenta Zemana, protože ten policii za její postup veřejně pochválil. Kroky policie bylo přitom možné označit za sporné, protože se staly předmětem vyšetřování ze strany státního zastupitelství. Na druhou stranu v reportáži zaznělo i stanovisko prvního náměstka policejního prezidenta, Martina Vondráčka, který jakoukoli politickou objednávku popřel. Diváci si tak na základě reportáže mohli na věc vytvořit svůj vlastní nezávislý názor.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

Operace Čiňan, 1. 5. 2016, 21:35 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 1. května 2016 od 21:35 hodin, příspěvek s názvem Operace Čiňan byl zařazen jako první v pořadí.

Další z reportáží o dění okolo návštěvy čínského prezidenta, která se tentokrát soustředila na muže čínské národnosti, který se účastnil shromáždění na podporu hlavy ČLR, přičemž

oslovoval českou policii s varováním, že je z čínské ambasády. Moderátorka informovala, že záležitost měla „*nečekanou diplomatickou dohru*“ v podobě nóty adresované čínské ambasádě Ministerstvem zahraničí. V průběhu reportáže zaznívají kritické komentáře, zejména z řad českých politiků. Hovoří např. ministr kultury Daniel Hermann (KDU-ČSL), Daniel Korte (TOP 09), Miroslava Němcová (ODS), ale i analytik mezinárodních vztahů a bývalý konzul ČR v Rusku, Vladimír Votápek. Např. Daniel Korte vyslovuje domněnku, že „*na mě to působí spíše, že je to pracovník čínské rozvědky, který měl za úkol to tady řídit a dirigovat*“. K diplomatické stránce věci se vyjadřuje mluvčí Ministerstva zahraničí, Michaela Lagronová, která uvádí, že na základě podnětu od České televize zaslali na ambasádu nótu s dotazem, zda tento konkrétní pracovník vystupoval v souladu s článkem 41 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích. Redaktorka pak oznamuje, že Česká televize vypátrala identitu muže, přičemž má jít o prvního tajemníka politické sekce na ambasádě ČLR, který měl na starosti mimo jiné koordinaci čínských „vítačů“ při návštěvě prezidenta. Redaktorka dále shrnuje znění některých článků Vídeňské úmluvy, např. výše zmíněný článek 41, dle kterého má diplomat dbát zákonů a předpisů přijímajícího státu a nevměšovat se do jeho vnitřních záležitostí. Dodává přitom, že povahu „vměšování“ úmluva nespecifikuje. Např. Miroslava Němcová má za to, že se o vměšování jednalo, protože se muž pokoušel zasahovat do činnosti policie. Michaela Lagronová upřesňuje, že vždy záleží na výkladu a nyní je nutné vyčkat na odpověď čínské strany.

Odvysílaná reportáž měla poměrně výrazný investigativní rozměr, kdy redakce rozklíčovala identitu muže organizujícího „vítající“ Číňany a podala podnět Ministerstvu zahraničí. Důvody, proč by účast muže na akcích mohla být problematická, redakce vysvětlila poměrně explicitně. Šlo o možný rozpor se zněním článku 41 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích. K tomu se věcně vyjadřovala zástupkyně ministerstva, Michaela Lagronová, která zdůraznila, že zatím není možné činit žádné závěry. Další respondenti pak, v souladu s formátem pořadu, vyjadřovali svoje osobní názory, které nebyly prezentovány jako faktografické informace (např. D. Korte uvedl, jak na něj situace „působí“).

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

7) Proč o poslankyni Jitce Chalánkové natočili druhou reportáž (O zlých Norech), kterou postavili na jejím zamlčení, že dítě mělo i norské občanství, když to zavádějící tvrzení řešili už v reportáži Barnevernet II, a jinak účelově dali prostor kritice jejich spolustraníkům a divákům hráli na emoce, že hraje na nacionalistickou strunu? (Lenka Pastorčáková)

Barnevernet II, 17. 1. 2016, 21:15 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán dne 17. ledna 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem Barnevernet II byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž pojednávala o případě dvouměsíční holčičky narozené v Norsku české matce a norskému otci. Děvčátko má závažné onemocnění, vyžadující transplantaci ledviny. Norská sociální služba Barnevernet jí rodičům údajně odebrala kvůli obavám lékařů, že si rodiče nepřejí léčbu dítěte. Příspěvek zdůrazňuje, že se jedná o složitou kauzu, protože Barnevernet z důvodu ochrany dítěte nepodává o případu informace. Je tedy velmi obtížné formulovat jakékoli závěry. Nicméně, matka holčičky dostává v průběhu reportáže dvakrát prostor k vyjádření, když uvádí, že dokumentaci případu konzultuje se svým právním zástupcem a deklaruje, že na případné zastavení léčby dítěte nemají jako rodiče žádný vliv. K věci hovoří také ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová (ČSSD) a ředitel Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí Zdeněk Kapitán. Ten potvrzuje, že nejsou k dispozici veškeré dostupné informace a dodává, že pro rozhodování jsou často důležité na první pohled nepodstatné detaily. Reportáž se zároveň zmiňuje o aktivitách poslankyně Jitky Chalánkové (TOP 09), která případ medializuje. Redaktorka uvádí. *„O případu se česká veřejnost dozvěděla až toto úterý. Poslankyně za TOP 09 Jitka Chalánková předložila české veřejnosti jednoduchý příběh. Hruzný norský systém, který bezdůvodně ukradl další české dítě.“* Poslankyni Chalánkovou redaktorka oslovuje na demonstraci před norskou ambasádou. Ptá se jí, proč hovoří pouze o českém občanství dítěte, když má holčička ve skutečnosti občanství dvojí – české i norské. Jitka Chalánková to ale popírá (*„ano to uvádíme také“*) a snaží se rozhovor ukončit.

Reportáž se nestaví za žádnou ze zainteresovaných stran. Netvrdí, zda bylo či nebylo oprávněné dítě z rodiny odebrat. Naopak několikrát zdůrazňuje, že se jedná o komplikovaný případ, o kterém veřejnost (a tedy ani média) nemá z povahy věci k dispozici všechny dostupné informace nutné pro vytvoření relevantního stanoviska. Popisovaná kauza je primárně soukromá, a navíc výrazně citlivá, protože se týká nezletilých dětí. V této souvislosti reportáž kriticky hodnotí vystupování poslankyně Chalánkové, která dle redaktorky věc zjednodušuje a politizuje. Mimo jiné tím, že o dítěti hovoří jako o českém (ačkoli má děvčátko také norského otce a norské občanství). S touto dílčí otázkou je poslankyně redakcí konfrontována, přičemž dostává prostor k tomu, aby svůj postup vysvětlila. Příspěvek nijak nevybočuje z běžného publicistického rámce.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

“O zlých Norech“, 24. 1. 2016, 21:15 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán dne 24. ledna 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem „O zlých Norech“ byl zařazen jako druhý v pořadí.

Příspěvek navazuje na reportáž Barnevernet II (viz výše). V úvodu moderátorka opakuje, že o případu odebrané holčičky toho moc nevíme, a dále, že poslankyně Jitka Chalánková (TOP 09) *„díky němu veřejnosti znovu vykresluje jednostranný obrázek o zlém Norsku, které bezdůvodně krade české děti. V aktuálním případě zamlčela třeba to, odebrané, těžce nemocné miminko má i norské občanství.“* Dodává, že *„nacionalistický tón“*, se kterým se poslankyně v kauze angažuje, odmítá TOP 09, tedy strana, v níž Chalánková zastává post místopředsdkyně. Do reportáže jsou opět zařazeny záběry z demonstrace, kde redaktorka poslankyni zpovídala ohledně občanství odebraného dítěte. Poté jsou představeny reakce

spolustraníků Jitky Chalánkové, kteří se od aktivit místopředsedkyně distancují. Zazní vyjádření Dominika Feriho, Markéty Adamové, Marka Ženíška, Františka Laudáta, Heleny Langšádlové, Miroslava Kalouska a Leoše Hegera. Prostor přitom dostává i sama poslankyně Chalánková, která deklaruje, že se podobným akcím bude věnovat i nadále („*tam kde poznám, že se porušují lidská práva rodičů a dětí*“).

Reportáž nemapovala samotný případ odebraného dítěte, ale to, jak se s ním zachází v českém veřejném prostoru. Obdobně, jako v příspěvku Barnevernet II, redakce deklarovala, že není kompetentní zaujmout stanovisko. Výsledek soudního řízení, o kterém hovoří stěžovatel, ani nebylo možné předvídat. Angažmá Jitky Chalánkové je v reportáži vykresleno jako problematické, protože politička z případu vyvozuje dalekosáhlé nepodložené závěry (vystupování na demonstracích, kde zaznívá, že Norsko krade české děti apod.). Je také zcela legitimní, aby se k věci mohli vyjádřit straničtí kolegové poslankyně. V opačném případě by mohla reflexe „kauzy“ v pořadu negativně dopadat na celou stranu (a tím jí defavorizovat v politickém boji).

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

8) Proč zamlčeli v další reportáži na podporu Barnevernetu (Norské mýty), že soud dal za pravdu české matce postižené holčičky, která si podpory Jitky Chalánkové váží? (Lenka Pastorčáková)

Norské mýty, 28. 2. 2016, 21:10 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 28. února 2016 od 21:10 hodin, příspěvek s názvem Norské mýty byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se opět týkala tématu protestů proti norské sociální službě Barnevernet. Tentokrát se zaměřila na výhrady, které vůči českým odpůrcům Barnevernetu formulovali Češi žijící v Norsku. Např. Blanka Ostrem a Irena Brenne uvedly, že mají s tímto úřadem pozitivní zkušenosti. Autoři stížnosti uvádějí, že jim nevdí oprávněná kritika, ale šíření mýtů a desinformací. Reportáž zde vyjmenovává a vyvrací několik konkrétních mýtů o Barnevernetu, a to: 1) s dítětem nesmíte ulehnout do stejné postele, 2) sladkosti smíte dát dítěti pouze v sobotu, 3) v přítomnosti dítěte nesmíte pít alkohol, 4) jednou dítě uhodíte a přijdete o něj, 5) dítě vám v Norsku můžou odebrat, i když jste tam jen na dovolené. S šířením manipulativních tvrzení byl konkrétně spojován europoslanec Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL) a také organizátorka pochodů proti Barnevernetu, Jordana Jirásková. Redaktorka ovšem následně uvádí, že Barnevernet čelí kritice i v Norsku, a to „*ze dvou opačných úhlů*“, protože „*podle jedněch zasahuje příliš často, druhý tábor naopak říká, že nedělá dost a situaci v problematických rodinách řeší příliš pozdě*“. Poté dostává prostor norský psycholog, který sepsal petici proti neprofesionalitě některých poboček Barnevernetu. Udává příklad, kdyby byly matce neoprávněně odebrány děti kvůli její údajné osobnostní poruše.

Není tedy pravdou, jak tvrdí stěžovatel, že by reportáž vykreslovala Barnevernet pouze pozitivně. Reflektuje i kritiku, které norská sociální služba čelí (příčemž zmiňuje i konkrétní příklad prezentovaný norským psychologem). To, co problematizuje, jsou „mýty“, tj. zkreslující informace, které někteří o Barnevernetu šíří (několik z nich vyjmenovává a vyvrací). Apeluje tedy na věcný přístup k dané problematice, což je zcela korektní.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

9) Proč v reportáži “Císařpán je vůl” zamlčeli, že hanobení prezidenta bylo trestné i za první republiky a je i v některých zemích EU, a spojili tak návrh jim nepohodlných stran KSČM, ČSSD, Úsvit a ANO jen s totalitou? (Lenka Pastorčáková)

Císař pán je vůl, 20. 11. 2016, 21:00 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 20. zasedání v roce 2017. Níže uvádíme tehdejší analýzu:

Pořad byl odvysílán 20. listopadu 2016 od 21:00 hodin, příspěvek s názvem Císař pán je vůl byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž o návrhu zákona kriminalizujícího hanobení prezidenta republiky redaktorka uvedla následovně: „Na výročí 17. listopadu nás čtyřiašedesát poslanců obdarovalo návrhem vskutku předlistopadovým. Za hanobení prezidenta až rok vězení.“ Dodala, že po vlně kritiky část z nich svůj podpis stáhla, nicméně navrhovatel, poslanec za KSČM Zdeněk Ondráček, na návrhu trvá. Ptá se, zda je podpora pro takový zákon náhodou, nebo zda „se část společnosti, která polistopadovou změnu poměrů nepřijala, cítí být znovu na koni“. V samotné reportáži redaktorka připomíná, že vedle poslanců KSČM zákon podpořili i někteří poslanci za ČSSD, ANO a Úsvit. Poté dostávají prostor poslanci, kteří zákon podpořili. Své argumenty pro zavedení zákona představují Zdeněk Ondráček (KSČM), Stanislav Huml (ČSSD), Jiří Valenta (KSČM), Jaroslav Zavadil (ČSSD), Jan Klán (KSČM) a Bohuslav Chalupa (ANO). Naproti tomu ústavní právník, Jiří Hřebejk, oponuje, že problémy, na které má zákon reagovat, jsou již nyní trestním právem ošetřeny (např. útok na veřejného činitele). Kriticky se vyjadřují také historik Petr Blažek (ÚSTR) či ředitel spolku Post Bellum. Redaktorka dále uvedla, že poslanec Ondráček byl za minulého režimu příslušníkem národní bezpečnosti a zasahoval i při protirežimních demonstracích. S těmito konotacemi jej následně v rozhovoru konfrontovala, přičemž Z. Ondráček jakékoli souvislosti se současným návrhem zákona popřel s tím, že se o tuto legislativní změnu zasazovala i řada dalších poslanců. Poté se reportáž ještě dotkla snahy o rehabilitaci Gustáva Husáka, kterou v reportáži obhajoval Václav Exner (KSČM) a výzkumu veřejného mínění, dle kterého část společnosti nevnímá současné politické uspořádání jako zcela optimální.

Návrh zákona byl skutečně představen jako návrat k předlistopadové legislativě a nereflektoval právní úpravy dalších evropských zemí. Nicméně, v českém kontextu byly obdobné zákony zrušeny v souvislosti s polistopadovou transformací, protože byly v rámci minulého režimu využívány k potlačování politické opozice. Takové asociace jsou tedy

poměrně pochopitelné. Reportáž byla vůči návrhu zákona značně kritická, na druhou stranu však poskytla rozsáhlý prostor předkladateli zákona i dalším jeho podporovatelům, aby v reportáži formulovali své argumenty pro zavedení navrženého opatření. Diváci tak měli dostatek informací k tomu, aby si na uvedenou právní normu utvořili vlastní názor. Navíc je vhodné dodat, že mezi kritiky zákona nebyli osloveni žádní představitelé jiných politických stran a hnutí, kteří by z odvysílání příspěvku mohli politicky profitovat.

Na základě analýzy Rada nepřistoupila k žádným krokům.

10) Proč po smrti Karla Gotta (stál na straně prezidenta Zemana) připomněli jeho projev na Antichartě a u Vlasty Chramostové (kritizovala Babiše) zamlčeli členství v KSČ a spolupráci s StB? (Kristina Ciroková, Zuzana Tunová)

Sinatra Východu, 6. 10. 2019, 22:00 hodin

Tématem prvního příspěvku ve vydání *168 hodin* dne 6. 10. 2019 byl život a kariéra českého zpěváka Karla Gotta, který zemřel 1. 10. 2019. Moderátorka uvedla reportáž následujícími slovy: „Česko čeká příští sobotu státní smutek. Vyhlásila ho vláda na den pohřbu zpěváka Karla Gotta, který zemřel toto úterý. Legenda české pop music, která prorazila i do světa. Přestože jeho písně byly apolitické, minimálně dvakrát se Karel Gott nesmazatelně zapsal i do naší politické historie. Poprvé u projevu při podpisu takzvané anticharty v roce 1977. A podruhé při sametové revoluci v roce 89, když spolu s Karlem Krylem zpíval hymnu na balkoně Melantrichu. Pro politiky je ostatně zajímavý i teď, jak ukázalo dění tohoto týdne.“

Ve vysílání se objevily komentáře Gottových spolupracovníků z umělecké branže - Lucie Bílé, Felixe Slováčka, Heleny Třeštíkové, Jana Hřebejka, Jiřího Suchého a Petra Jandy. Umělci poskytli redaktorům milé vzpomínky na zemřelého a přiblížili důležité kroky v jeho kariéře. Význam Karla Gotta vyzdvihli i jeho bývalý tajemník Jan Adam, hudební publicista Josef Vlček či polský novinář Mariusz Szczygieł.

Vzhledem k zaměření relace na politickou publicistiku je pochopitelné, že redaktoři kromě umělecké kariéry Karla Gotta ve vysílání připomněli i zpěvákův politický význam. Stalo se tak čtyři minuty po začátku příspěvku, kdy byl divákům prezentován záznam Gottova projevu při podpisu anticharty v Divadle hudby Praha v roce 1977. „Patřím mezi ty, a není jich v tomto sále málo, kteří raději zpívají, než mluví. Jsou však chvíle a situace, kdy pouze zpívat nestačí. Tak je tomu i dnes. Budu tedy mluvit. (...) Připojuji svůj hlas k mohutnému proudu vyznání umělců ve jménu socialismu a míru, za ještě krásnější písně a melodie, za ještě šťastnější a radostnější život lidu této země,“ uvedl tehdy zpěvák. Jeho ochotu se zapojit do propagandistických kampaní následně okomentovali historik Martin Franc, politolog a sociolog Ondřej Císař a komentátor Ondřej Štindl. „Karel Gott byl důležitý pro jakoukoliv politickou reprezentaci a stejně tak byl důležitý pro vlastně tu normalizační garnituru,“ uvedl například Císař. Poté měli diváci možnost zhlédnout záznam z vystoupení Karla Gotta a Karla Kryla při zpěvu české hymny v prosinci 1989.

V závěru reportáže zazněly informace týkající se rozloučení se zemřelým zpěvákem a původně navrženého státního pohřbu. Do vysílání byly zařazeny komentáře prezidenta Miloše Zemana, premiéra Andreje Babiše, vdovy po Gottovi Ivany Gottové, bývalého ředitele odboru Protokolu prezidenta republiky Jindřicha Forejta, sociologa Císaře či kněze Tomáše Halíka. V průběhu celé reportáže se na obrazovkách objevovaly záznamy Gottových pěveckých vystoupení.

OATV při monitoringu pořadu nenarazilo na žádné momenty problematické z hlediska zákona o vysílání. Naprostá většina příspěvku byla koncipována jako vzpomínka na významného českého umělce a jeho tvorbu. Politický přesah byl zaznamenán pouze v části, která pojednávala o vystupování zpěváka na podporu minulého režimu a následně při sametové revoluci. Autentické záznamy byly doplněny o komentáře odborníků z oblasti historie a politikologie, divákům byly poskytnuty všechny relevantní informace.

Navrhujeme věc odložit.

Statečná, 6. 10. 2019, 22:00 hodin

Druhou reportáží, zmíněnou v bodu 10 stížnosti, je Statečná. Příspěvek byl zařazen jako druhý v pořadí ve stejném vydání *168 hodin*, tedy 6. 10. 2019. Tématem bylo úmrtí herečky Vlasty Chramostové, která odešla v den vydání pořadu.

Na rozdíl od části věnované Karlu Gottovi byla zpráva velmi krátká. Moderátorka na začátku uvedla: „*Dnes zemřela Vlasta Chramostová. Jak sama říkala, herečka tří různých životů. Života hereckého, disidentského a života návratů. Bylo jí 92 let.*“ Následně byla divákům zprostředkována část hereččina vyjádření ze dne 17. 11. 2018: „*Kdybych měla k tomu říct k tomu dnešku, také pan Seifert kdysi, když už byl velmi starý, tak oni jsou s mým mužem oba ze Žižkova, a on mu říkal: ‚Milotko, s tím komunismem to byla chyba od samého prvopočátku.‘ A já bych tak řekla, s panem Babišem to je v nepořádku od samého začátku.*“

Stěžovateli vadí, že ve vysílání nebylo zmíněno členství Vlasty Chramostové v KSČ a spolupráce s StB, na rozdíl od politického působení Karla Gotta v předchozí reportáži. V případě zprávy dlouhé 45 vteřin se však tento požadavek jeví jako přehnaný. Ve vysílání absentovala nejen informace o členství herečky v KSČ, ale i jiné bližší údaje o jejím životě a kariéře. Příspěvek měl pouze stručně informovat o smrti herečky a zprostředkovat krátké vyjádření v jednom z posledních rozhovorů. Připomeňme, že Chramostová zemřela v den vydání pořadu. Zpráva byla do vysílání zařazena zjevně narychlo a bez ambicí poskytnout vyčerpávající přehled hereččiny minulosti.

Monitoring neodhalil porušení zákona o vysílání. Navrhujeme věc odložit.

11) Proč v reportáži „Pod čínským tlakem“ uvedli slova manželky a dcery Jaroslava Kubery „Chování se změnilo 6 dní před smrtí (oběd na Hradě). Byl jinej, nemluvil.“ a zároveň zamlčeli slova předsedy ODS Petra Fialy o kongresu ODS, který se konal dva dny před smrtí „Byl plný aktivity a nápadů.“? (Kristina Ciroková, Zuzana Tunová)

Pod čínským tlakem, 26. 4. 2020, 21:35 hodin

Reportáž nazvaná Pod čínským tlakem byla zařazena jako první v pořadí ve vydání relace 168 hodin dne 26. 4. 2020. Téma příspěvku bylo moderátorkou představeno následovně: *„Ani po třech měsících nejsou jasné okolnosti vzniku dokumentu z čínské ambasády. Vyhrožoval odvetou, pokud předseda Senátu Jaroslav Kubera pojedí na Tchaj-wan. Zemřel 20. ledna a krátce poté našla takzvaný čínský dopis jeho manželka Věra. Vnést do případu jasno se snaží Senát i poslanci zahraničního výboru sněmovny. Současný předseda horní komory Miloš Vystrčil kvůli tomu napsal prezidentovi už tři dopisy. Miloš Zeman na ně ale dosud neodpověděl. Podobně liknavý je i přístup hradního kancléře Vratislava Mynáře. Právě ten si měl materiál od čínské ambasády údajně vyžádat. Nedořešená kauza se ale citelně dotýká i rodiny zesnulého Jaroslava Kubery. Jak to vnímá? A pod jakým tlakem druhý nejvyšší ústavní činitel naší země těsně před smrtí byl? To v rozhovoru pro náš pořad popsaly manželka Věra Kuberová a dcera Vendula Vinšová.“*

Hlavními zdroji byly zmíněné Věra Kuberová a Vendula Vinšová, které na začátku reportáže popsaly, pod jakým tlakem byl zesnulý manžel a otec Jaroslav Kubera (ODS). Hovořily např. o dokumentu, v němž čínské velvyslanectví vyhrožovalo odvetou, pokud Jaroslav Kubera pojedí nad Tchaj-wan. *„Najednou byl opravdu jinej, jo. Byl jinej, nemluvil, my jsme ho skoro neviděly. Nebo my jsme ho viděly, udělal si kávu, odešel a nemluvil. I maminka si stěžovala, že nemluví, že na to není zvyklá, opravdu byli spolu strašně dlouhou dobu, najednou tatínek nemluvil,“* popsala Vinšová s tím, že otcovo chování se změnilo po novoročním obědě u prezidenta Miloše Zemana. Na obrazovce se poté objevil záznam z 14. 1. 2020, v němž Kubera objasnil prezidentův postoj, tedy nesouhlasné stanovisko k cestě na Tchaj-wan.

V následující části redaktorky přiblížily obsah dokumentu z čínské ambasády, který byl Kuberovi předán právě na novoročním obědě u prezidenta. Diváci měli možnost slyšet, proč byla cesta druhého nejvyššího ústavního činitele České republiky na Tchaj-wan pro Čínu nepřijatelná. *„Návštěva Taiwanu předsedou Kuberou nikomu nepřispěje. Doufáme, že česká strana dodrží politiku jedné Číny a zruší tuto návštěvu a tím zabrání porušování čínsko-českých vztahů,“* citovala z dokumentu redaktorka. Sinoložka Kamila Hladíková z Filozofické fakulty UP v Olomouci následně popsala vztahy mezi Čínou a Českem a snahu Číny posílit svoji pozici.

Věra Kuberová na kameru rovněž popsala zážitek ze 17. 1. 2020, kdy se konala recepcie ambasády k oslavě Nového čínského roku. S Kuberou na akci bez předchozí domluvy hovořil čínský velvyslanec. Podrobnosti tohoto jednání ve vysílání popsal ředitel sekretariátu předsedy Senátu Petr Kostka. On i manželka zemřelého uvedli, že podle Kubery měl být velvyslanec nejspíš odvolán. *„Ve mně prostě vyvstal takový nějaký strach, protože ta atmosféra na té recepci byla teda... nesměli jsme tam ani moc... Jsme si řekli, nebudeme nic jíst, nic pít, ale co mu dávali v té místnosti, kde byl sám, já nevím. Ale něco se tam dít muselo, protože pak se projevoval úplně nestandardně k jeho stylu života,“* dodala Kuberová. Příspěvek pokračoval informací o následné smrti šéfa Senátu. Dcera Vinšová uvedla, že infarkt podle ní souvisel se stresovou situací, v níž se Kubera ocitl.

Poslední část reportáže byla věnována zmíněnému dokumentu z čínské ambasády, resp. okolnostem jeho vzniku, po nichž oficiálními cestami pátrali nový šéf Senátu Miloš Vystrčil (ODS) nebo členové zahraničního výboru sněmovny. Ve vysílání bylo opakovaně řečeno, že odpovědi na své otázky od prezidenta republiky a jeho spolupracovníků nedostali. Pátrání po

původu dokumentu popsali kromě redaktorek i člen zahraničního výboru Vít Rakušan (STAN) či politolog Stanislav Balík. Česká televize divákům zprostředkovala i reakci kancléře Vratislava Mynáře, který se vyjádřil v tom smyslu, že hodnocení činnosti diplomatického zastoupení cizí země ze strany zákonodárců přijímající země považuje za nevhodné a nešťastné. Redaktorka Ciroková v této souvislosti o Mynářovi uvedla, že „*podle informací deníku N to byl právě on, kdo si dokument od čínské ambasády vyžádal*“. Lukáš Prchal z Deníku N její slova ve vysílání potvrdil: „*Tuto informaci se nám podařilo ověřit na základě tří našich zdrojů z diplomacie z blízkosti velmi blízké blízkosti premiéra a od člověka, který je blízký čínské ambasádě.*“ Redaktorka doplnila, že Mynář toto nařčení odmítl a mj. uvedl: „*S Jaroslavem Kubrou jsme měli nadstandardní, nebojím se říci přátelské vztahy. Mohl jsem mu říkat věci otevřeně a nepotřeboval jsem ,objednávat výhrůžné dopisy‘. Je mi líto, že po jeho předčasném úmrtí je vedená podobně nechutná diskuse.*“ Se slovy o přátelských vztazích na kameru polemizoval ředitel sekretariátu Kostka i Věra Kuberová. Prostor ve vysílání dostal i Vratislav Mynář, který se ovšem dle oznámení redaktorky odmítl do pořadu 168 hodin vyjádřit. Na otázky neodpověděl ani mluvčí prezidenta Jiří Ovčáček. Diváci však měli možnost slyšet komentář prezidenta Zemana, který pro Frekvenci 1 uvedl: „*Pan kancléř veřejně prohlásil, že Deník N lže a že k ničemu takovému nedošlo. No tak co chcete víc?*“

Na konci zazněla slova vdovy Kuberové, marně čekající na odezvu z Hradu: „*Já, když o tom přemýšlím, tak jsem si vždycky ústavních činitelů vážila, ať to byli senátoři, poslanci, pan prezident, vždycky teda jsem k nim měla úctu, ať měli myšlenky, jaký měli. Každý máme právo na svoje myšlenky, a tohleto se mi teda nelíbí, tak bych chtěla, aby opravdu nelhali a byli upřímní k lidem i k nám v podstatě, protože dodneška jako nevím, co si mám o tom všem myslet. Nevím, jestli to je vina pana prezidenta, nebo jestli někdo za ním stojí, ale hrozně mě to mrzí.*“

Stěžovatel se táže, proč tvůrci reportáže neuvedli, že podle předsedy ODS Petra Fialy byl Kubera před smrtí „*plný aktivity a nápadů*“, zatímco prezentovali slova Kuberové o tom, že „*byl jinej a nemluvil*“. V této souvislosti nelze než připomenout, že podle zákona o vysílání má provozovatel právo vysílat programy svobodně a nezávisle. Do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích (§ 31 odst. 1). Médii nelze nařizovat, které informace a zdroje ve vysílání upřednostnit, a jak o daných událostech zpravovat. Z hlediska zákona č. 231/2001 Sb., konkrétně § 31 odst. 2 a 3, je důležité, zda provozovatel dodržel povinnost zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti.

Monitoring potvrdil, že redaktorky oslovily všechny strany sporu, nicméně zástupci Hradu odmítli vyjádření poskytnout. Přesto redaktorky prezentovaly alespoň komentáře, které Zeman či Mynář poskytli jiným médiím. Diváci byli obeznámeni se stanovisky zúčastněných aktérů a hlavními informacemi týkajícími se tématu. Není zřejmé, proč by zrovna vyjádření Petra Fialy z ODS mělo mít v kontextu reportáže nějakou relevantní informační funkci. Fakt, že Kuberův kolega Fiala vyjádřil názor, že Kubera byl plný aktivity a nápadů, nijak „*nevyvažuje*“ postřehy Kuberových nejbližších, kteří cítili změny v jeho chování.

Analýza neprokázala porušení zákona. Navrhujeme věc odložit.

12) Proč v reportáži “Zlaté české ručičky” o ochranných pomůckách uvedli “O jejich zboží ale neměl nikdo zájem” a zamlčeli, že firma Respilon měla dodávat 100 tis. respirátorů týdně a že ministerstvo zdravotnictví je v kontaktu s ČVUT, Moldex nebo Prusa Research? (Kristina Círoková, Zuzana Černá)

Zlaté české ručičky, 29. 3. 2020, 21:20 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 9. zasedání v roce 2020, a to v rámci monitoringu celého vydání pořadu *168 hodin* ze dne 29. 3. 2020. Níže uvádíme část analytického vyhodnocení, věnovanou třetímu příspěvku v tomto vydání, na jejímž základě Rada věc odložila:

Třetí reportáž nesla název Zlaté české ručičky a byla věnována českým firmám, školám či nadšencům, kteří vyrábějí zdravotnické pomůcky, ale vláda s nimi nespolupracuje. Místo toho nakupuje materiál z Číny. Příspěvek začal částí projevu premiéra Andreje Babiše: „*Pandemii tak enormního rozsahu řeší celý svět a my stejně jako vy se na to teprve učíme reagovat. Proto nám, prosím vás, odpusťte dílčí chyby nebo problémy. Je jich spousta. Aby ne.*“ Následně diváci viděli přehled nejrůznějších projektů na výrobu roušek, desinfekčních gelů, polomasek, ochranných štítů, filtrů z nanovláken, plicních ventilátorů či testů. Prostor dostala i vyjádření ministra vnitra Jana Hamáčka a premiéra Andreje Babiše k tomu, jak to vypadá s dodávkami plicních ventilátorů. Redaktorka přístup vlády k českým firmám popsala jako liknavý.

Ekonomka Helena Horská uvedla, že by měla vláda jasně indikovat, co je potřeba, v jakém množství, v jaké kvalitě a v jaké rychlosti dodávek. „*A to si myslím, že minimálně z toho veřejného pohledu není vidět, že by stát dělal a chybí tady opravdu koordinovaná ruka státu, která by umožnila vlastně firmám reagovat na existující poptávku.*“ Souhlasil i Jiří Česal, výkonný ředitel Asociace textilního, oděvního a kožedělného průmyslu, který volal po podpoře domácí výroby. V reportáži dále zazněla prohlášení ministrů Jana Hamáčka a Karla Havlíčka, kteří hovořili o tom, že je vláda určitě pro zapojení českých firem. Dle jejich slov s nimi už jedná. „*Spouštíme online platformu, spojujemeceso.cz, kde mohou firmy nabídnout svoje produkty, služby státu, dalším společnostem a naopak zase ostatní tam mohou na této platformě poptávat pomoc od ostatních firem,*“ uvedl např. Havlíček.

V závěru příspěvku bylo redaktorkou řečeno: „*Podle ekonomů krizovou situaci prostě vláda nezvládla.*“ Její slova doplnila vyjádření ekonomů Heleny Horské a Daniela Münicha. Nakonec diváci slyšeli opět část premiérova projevu: „*Jsou to stovky a tisíce aktivit, včetně jejich koordinace na mezinárodní úrovni. Já jako premiér země samozřejmě osobně odpovídám za všechna krizová opatření a беру na sebe plnou politickou odpovědnost.*“

Stejně jako první reportáž i tato obsahovala jistou kritiku vlády, zejména jejího přístupu k českým firmám, které dle redaktorek a některých dalších mluvčích vláda upozadila a místo toho materiály nakoupila v Číně. Opět však nelze hovořit o průkazném porušení zákona o vysílání. Velká část stopáže byla věnována samotným projektům a jejich konkrétní podobě, v pořadu byly vyzdvihovány „zlaté české ručičky“. Tvůrci příspěvku ovšem poskytli prostor všem stranám, tedy vládě, firmám i expertům. Kritický přístup nemusí nutně znamenat nevyvážený, zvláště pokud je založený na ozdrojovaných faktech a vyjádřeních, a respektuje právo všech hlavních aktérů na formulování jejich postoje.

Na základě analýzy Rada věc odložila.

13) Proč v reportáži “Řekni, kde ty roušky jsou” uvedli, že “Česko posílá 9 tun zdravotnického materiálu jako humanitární dar do Číny”, přestože do Číny putovalo 5 tun a 4 věnovala Čína zpátky ČR (šlo o sbírku, mezi dárci jsou i dvě firmy PPF)? (Kristina Círoková, Zuzana Černá)

Řekni, kde ty roušky jsou, 22. 3. 2020, 21:15 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 9. zasedání v roce 2020. Dotyčná analýza se kromě pořadu *168 hodin* věnovala i tematicky podobnému příspěvku v pořadu *Reportéři ČT*. Níže uvádíme část analytického vyhodnocení, věnovanou příspěvku *Řekni, kde ty roušky jsou*, na jejímž základě Rada věc odložila:

Stěžovatelé sice konkrétně neuvádějí, jaké reportáže mají na mysli, ale s největší pravděpodobností se jedná o příspěvky Premiér v krizi v rámci pořadu *Reportéři ČT* a *Řekni, kde ty roušky jsou* a *Fronta na testy* v rámci pořadu *168 hodin*.

Téměř půlhodinovou reportáž Premiér v krizi odvysílanou v rámci pořadu *Reportéři ČT* charakterizuje úvodní slovo moderátora:

„Jsme první, nejlepší, na špici, všichni nás kopírují. To jsou nejčastější slova, kterými Andrej Babiš hodnotí svou vládu při řešení koronavirové krize. Když ovšem promluví odborníci, slyšíme něco docela jiného. Vláda zaspala, na krizi se nepřípravila a v zásobování základním zdravotnickým materiálem vládne chaos nebo je ho zásadní nedostatek. Vláda je velmi rychlá v omezování našich osobních svobod a žádá si naši bezvýhradnou poslušnost. Její pokyny dodržíme, ale ani v době nouzového stavu se nelze přestat ptát, zda to opravdu dělá jen v zájmu ochrany našeho zdraví.“

Jedná se o specifický subžánr publicistické reportáže mapující vývoj situace prostřednictvím kompilace veřejně dostupných vyjádření vládních představitelů i jejich kritiků, jež jsou konfrontována s později prokázanými fakty. Na takto pojatou reportáž je nutné z hlediska vyváženosti pohlížet specifickým způsobem zohledňujícím skutečnost, že v ní nedochází k reakci předmětných osob na tvrzení, ale naopak revizi jejich předchozích vyjádření. Proto též nelze vyžadovat ani pohled z „druhé strany“, jak uvádí stěžovatel. Pohled z druhé strany je totiž samotným východiskem reportáže. V rozporu s tvrzením stěžovatelů však nebyla zaznamenána žádná nekorektní či zavádějící tvrzení. Co se týče tendenčnosti, tu stěžovatel pravděpodobně spatřuje v samotné kritice kroků vlády. K tomu opět nezbývá než konstatovat, že zástupci vlády, s ohledem na břímě odpovědnosti za přijímané kroky, musí být připraveni na větší míru kritiky než opozice. Tato jejich na první pohled defavorizační situace je ale ve vysílání kompenzována obrovským informačním prostorem, který je vládě poskytován, aby veřejnost seznamovala se situací a přijímanými opatřeními a aby tato opatření mohla adekvátně vysvětlovat a obhajovat. Tzv. vládní bonus je ve vysílání v období nouzového stavu patrnější více než kdykoli jindy. Na věc je tak nutno v daném kontextu nahlížet optikou celku zpravodajsko-publicistického vysílání.

Co se týče vynechání informace o daru společnosti PPF, jedná se o informaci, která bezprostředně nesouvisí s tématem konkrétní reportáže. Její vynechání tak opět nelze považovat za projev porušení zásad objektivit a vyváženosti.

Reportáže odvysílané v rámci pořadu *168 hodin* jsou natočeny podle podobného modelu jako výše popsaná. Je až s podivem, že provozovatel pustil v tak krátké době po sobě natolik podobné reportáže týkající se nedostatku roušek (reportáž týkající se testů se věnuje odlišnému tématu). Dané reportáže obsahují i exkluzivní vyjádření odborníků a zástupců distributorů roušek, které konfrontují vyjádření vládních představitelů. Opět ovšem nelze hovořit o nevyváženosti, ani manipulaci fakty (stěžovatel bohužel neuvedl žádné konkrétní příklady, aby je bylo možné posoudit ad hoc). Publicistické reportáže počítají s jistým kritickým přístupem autora, samotnou konfrontaci tvrzení vládních představitelů s fakty a tvrzeními kritiků nelze považovat za tendenčnost (viz výše).

Na základě analýzy Rada věc odložila.

14) Proč v reportáži “Agent v Praze” zamlčeli u vlasovců vyvraždění tisíců civilistů při Varšavské povstání ještě v barvách Waffen-SS (jejich minulost označili jen jako “kontroverzní”), když u maršála Koněva připomněli, že “brutálně” potlačil Maďarské povstání (2 652 obětí povstalců)? (Kristina Ciroková, Zuzana Černá)

Agent v Praze, 10. 5. 2020, 21:45 hodin

Rada se předmětnou reportáží zabývala na svém 11. zasedání v roce 2020. Níže uvádíme analýzu, na jejímž základě Rada věc odložila:

Reportáž *Agent v Praze* byla uvedena ze studia moderátorkou výčtem událostí, které se v minulých týdnech odehrály v rámci kauzy, které byla reportáž věnována. Redakční odstup od bezvýhradného hodnocení osoby z titulu reportáže jako agenta vyjádřila závěrečná řečnická otázka moderátorky: „...*kdo je údajný ruský agent?*“ – tedy údajný agent, nikoliv prokazatelný agent.

Připravená reportáž začala krátkými vyjádřeními tří komunálních politiků, kterým byla poskytnuta policejní ochrana, tj. Ondřeje Koláře (starosta Prahy 6, TOP 09, Zdeňka Hříba (primátor hl. města Prahy, Piráti) a Pavla Novotného (starosta, MČ Praha-Řeporyje, ODS). Obsah promluv korespondoval s nevyřčeným dotazem na pocity respondenta pod policejní ochranou. Reportérka pak doplnila informace o délce a důvodu policejní ochrany – o tom druhém slovy:

„Utajované informace hovoří o smrtelném nebezpečí, které jim přímo hrozí.“

Reportérka zde vyjádřila, že informace jsou převzaté z jiného zdroje, který ještě neoznačila.

Ke skutečnosti, že byla komunálním politikům poskytnuta policejní ochrana před nebezpečím, které zatím redakčně ani dále respondentem nebylo pojmenováno, byl zařazen

komentář respondenta Davida Stulíka (bývalý tiskový atašé Delegace EU v Kyjevě, KremlinWatch, think-tank Evropské hodnoty):

„Já to vidím jako bezprecedentní situaci, ke které v žádné jiné členské zemi Evropské unie nebo NATO v poslední době vůbec nedocházelo.“

Jde o vyjádření transparentně představeného respondenta. Základ komentáře je věcný. Nejde o vyjádření z redakční pozice a vyjádření není z redakční pozice hodnoceno.

V následující redakční promluvě reportérka konečně prozradila divákům zdroj a obsah informací, kterým se reportáž věnuje:

„Týdeník Respekt před dvěma týdny napsal, že do Prahy z Ruské federace přicestoval muž s diplomatickým pasem. Měl přivést smrtící jed ricin.“

Jde o standardní tlumočení informací s odkazem na zdroj. Redakční odstup je vyjádřen obvyklým způsobem – modální formulací (měl přivést), není použita konstatační formulace.

Reportáž pak přechází k novému aspektu probírané kauzy. Druhá reportérka pasáž uvedla věcnými informacemi projednávání věci v bezpečnostním výboru Poslanecké sněmovny:

„O případu ve středu informoval poslance bezpečnostního výboru ředitel BIS Michal Koudelka. Výbor pak sice zprávy z médií nepotvrdil, ale ani nevyvrátil. Za práci tajných služeb se postavil.“

Zařazeno bylo vyjádření předsedy bezpečnostního výboru Radka Kotena (poslanec, SPD), který se obecně postavil za bezpečnostní složky státu a jmenovitě BIS. Za bezpečnostní složky státu se v dalším zařazeném vyjádření obecně postavil také Jan Hamáček (vicepremiér, předseda strany, ministr vnitra, šéf Ústředního krizového štábu, ČSSD), který také obecně k udělení policejní ochrany třem komunálním politikům uvedl:

„...pokud se ptáte na policejní ochranu, tak ta se nepřiděluje zbytečně.“

Reportérka pokračovala sdělením, že BIS „nechce zprávu o údajném agentovi s ricinem potvrdit“, ale „zároveň však přiznává, že do médií unikly utajované informace“. To uvedl v zařazeném vyjádření Ladislav Šticha, mluvčí Bezpečnostní informační služby:

„V médiích se objevily informace, z nichž část je v utajovaném režimu, tento únik způsobil velmi vážné komplikace při práci BIS. Byli jsme proto nuceni podat trestní oznámení a z toho dosavadního šetření vyplývá, že k tomu úniku informací nedošlo z prostředí BIS.“

Pasáž byla uzavřena zařazeným vyjádřením Ondřeje Kundry (zástupce šéfredaktora, Respekt), tedy zástupce média, jež zveřejnilo kauzu, který zrekapituloval dostupné příznaky nasvědčující správnosti informací Respektu a odmítl prozradit zdroj:

„Tu informaci máme dostatečně vyzdrojovanou, což ostatně potvrdilo i následné zasedání bezpečnostního výboru Poslanecké sněmovny, který žádnou informaci ani tu o ricinu nerozporoval, čili ty zdroje jsou ověřené. Já zdroje specifikovat nemohu.“

Další pasáž reportáže informovala o tom, čím dotyční komunální politici vyvolali kritické reakce Ruska. Informace prezentované reportérkou byly věcné a bez redakčního hodnocení:

„...Praha přejmenovala náměstí u ruské ambasády na Náměstí Borise Němcova, podle zavražděného ruského opozičního politika.“

(...)

„V Řeporyjích postavili pomník kontroverzním vlasovcům, kteří ve druhé světové válce bojovali na straně nacistického Německa proti Sovětům. Na konci války ale významně pomohli Čechům při Pražském povstání.“

(...)

„Praha 6 rozčilila Rusko odstraněním sochy sovětského maršála Ivana Stěpanoviče Koněva. Ten se podílel na osvobození části Československa za druhé světové války, ale později i na brutálním potlačení maďarského povstání či na výstavbě berlínské zdi.“

K příslušným rozhodnutím komunálních orgánů se v zařazených vyjádřeních vyslovili Zdeněk Hřib (primátor hl. města Prahy, Piráti), Pavel Novotný (starosta, MČ Praha-Řeporyje, ODS) a Ondřej Kolář (starosta Prahy 6, TOP 09), kteří uvedli své argumenty. Rozhodnutí komunálních orgánů ani vyjádření jejich představitelů nebylo redakčně hodnoceno.

Další pasáž reportáže byla věnována přijetí zákona v Rusku, který po odstranění sochy I. S. Koněva v Praze 6 umožňuje trestně stíhat tamějšího starostu, a reflexi tohoto kroku Ruska v ČR. Základní věcnou informaci o tomto aspektu uvedla reportérka. Zařazeny pak byly tři promluvy prezidenta republiky Miloše Zemana, kterými reagoval na ruský krok, na jeho podněty v ČR a na kauzu údajného agenta s ricinem:

„Já to pokládám za přemrštěnou reakci, ale je to reakce na hloupost, kterou udělali naši jinak bezvýznamní politici. Protože, pane redaktore, když je politik bezvýznamný, tak se snaží něčím upoutat.“

„Pobavilo mě, že ten údajný ruský agent měl přijet s ricinem, protože moje malé znalosti chemie říkají, že ricin je jakési projímadlo.“

„Je zase otázka, jestli to není součástí jejich zviditelňování a jestli o tu policejní ochranu případně nepožádali sami.“

Reportérka k tomu poznamenala, že jedovatý ricin prezident zaměnil za ricinový olej, což odpovídá obsahu slov prezidenta republiky a věcně informuje diváka, že jed ricin a projímadlo ricinový olej není totéž. Výroky prezidenta republiky nebyly redakčně hodnoceny. Reportérka uvedla, že podobně jako prezident kritizuje tři pražské komunální politiky např. i místopředseda sněmovny Vojtěch Filip z KSČM a že i on situaci zlehčuje. Zařazen byl pak fragment z pořadu Otázky Václava Moravce, ve kterém debatoval na dané téma mj. V. Filip, ve kterém moderátor vysvětlil hostovi, že dotyční pražští komunální politici o policejní ochranu nepožádali, jak se vyjádřil V. Filip, ale byla jim přidělena. Předchozí poznámka reportérky o zlehčování situace prezidentem a V. Filipem tedy souvisela s aspektem, že zmiňovaní dva politici se vyjádřili ve smyslu, že o policejní ochranu tři pražští komunální politici sami požádali, ačkoliv jim byla přidělena bez jejich žádosti. To, že poznámku reportérky je možné považovat za dostatečně přiléhavou a objektivní, pak doložila dále zařazená vyjádření Z. Hřiba, O. Koláře a P. Novotného, kteří vyloučili, že si o policejní ochranu sami iniciativně požádali.

Zařazen byl pak komentář Josefa Krause (politolog, bezpečnostní analytik, Masarykova univerzita, Brno), který poukázal na propagandistické využití kauzy na ruské straně.

Využití kauzy včetně výroků prezidenta republiky M. Zemana v ruských médiích pak bylo dokumentováno dvěma ukázkami z ruských televizních pořadů Rusko 24 a 60 minut s překladem do češtiny:

„Citoval jsem českého prezidenta pana Zemana, který řekl, že památník zbořili nikomu neznámí bezvýznamní regionální úředníci.“

„Doted' není žádné oficiální potvrzení informace. Na tom ale nezáleží a pražští politici se pro každý případ hrozně vystrašili a bez policejní ochrany, a to už je velmi vážné, nejenom že nevychází z domu, ale neřeknou ani slovo navíc.“

Další komentář v reportáži uvedl Roman Máca (analytik, Institut pro politiku a společnost), který krátce popsal fungování kauzy v ruských médiích. Zařazená vyjádření odborníků a ukázky z ruských médií nebyly z redakční pozice hodnoceny.

Reportérka pak přešla k tomu, jak kauza funguje na vládní a mezinárodní úrovni. Informovala o výměně nót mezi ČR a Ruskem a o dvojím pozvání ruského velvyslance ministrem zahraničí. Zařazena byla vyjádření Tomáše Petříčka (ministr zahraničních věcí, místopředseda strany, ČSSD):

„Jakékoliv vyhrožování nebo zastrašování demokratických volených politiků v naší zemi považuju za nepřijatelné, ruské straně ale nechci vzkazovat nic přes média.“

...a Andreje Babiše (premiér, předseda hnutí ANO):

„My jsme svrchovaný stát a je nepřijatelné, aby někdo takovýmhle způsobem vlastně zasahoval do naší suverenity, ale to je samozřejmě předmětem nějakého prověření, takže já víc k tomu nejsem schopen teď říct.“

Zařazeno bylo také vyjádření generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga:

„Jakýkoli pokus o použití síly či zastrašení zvolených zastupitelů je pokusem o podkopání demokracie jako takové. A proto na něco takového musíme silně reagovat a jasně říct, že to je neakceptovatelné.“

Zařazená vyjádření politiků nebyla z redakční pozice hodnocena.

Zařazena byla také vyjádření dalších odborníků k postupu Ruska – Josefa Krause (politolog, bezpečnostní analytik, Masarykova univerzita, Brno) a Svena Sakkova (bývalý ředitel Kybernetického centra NATO), která však byla dosti obecná.

Reportérka pak přešla k tomu, kdo by měl být oním ruským občanem, který přijel do ČR. Zařazeno bylo odpovídající vyjádření ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova:

„Za prvé pracovník ambasády, jak oni prohlašují, v tom příběhu nebyl. Nikdo z pracovníků ambasády nepřijel. A potom, jestli jste v brašně u jakéhokoliv pasažéra odhalili otravnou látku, která může zabít, jak to, že jste takového člověka pustili, a jak mu dovolujete, aby se mohl dál nacházet na vašem území? To je podle mě nepředstavitelné.“

Reportérka pak uvedla informace o osobě údajného ruského agenta s odvoláním na zdroj – Lidové noviny:

„Podle Lidových novin ale 14. března přicestoval do Česka vysoce postavený důstojník ruské tajné služby FSB a stále tu je. Nepřijel poprvé a delší dobu zde žije. Podle vícero našich zdrojů vedou stopy k tomuto muži - Andreji Viktorovičovi Končakovovi, řediteli Ruského střediska vědy a kultury v Praze. Jak uvádí středisko na svém webu, Končakov se narodil v Moskvě, je mu 34 let a vystudoval národní výzkumnou jadernou univerzitu se specializací na mezinárodní vztahy.“

Podrobnosti o osobě A. V. Končakova pak uvedli Roman Máca (analytik, Institut pro politiku a společnost) a Roman Dobrochotov (šéfredaktor webu The Insider). Reportáž dokumentovala pokus televizního štábu o rozhovor s A. V. Končakovem, který ho odmítl a požádal o otázky e-mailem. Zařazena pak byla odpověď Velvyslanectví Ruské federace v ČR:

„V návaznosti na váš dopis adresovaný zaměstnanci Velvyslanectví Ruské federace v České republice upozorňujeme, že ruskou stranou - a to jak v Moskvě, tak i v Praze - byla opakovaně a jednoznačně vyvrácena informace, na kterou se odvoláváte ve Vašem dopise. V této souvislosti doporučujeme Vám adresovat vaše dotazy těm, kdo zásobují česká média podobnými lživými a nepodloženými údaji a klame novináře ve snaze manipulovat veřejným míněním.“

Reportérka k tomu věcně konstatovala, že:

„To, co Rusové nazývají manipulací, ale český stát vyhodnotil jako riziko. A tři místní politiky proto dal pod policejní ochranu.“

Zařazen byl pak shrnující komentář Davida Stulíka, bývalého tiskového ataše Delegace EU v Kyjevě, KremlinWatch, think-tank Evropské hodnoty:

„Toto nebezpečí je reálné. Samozřejmě nevíme, jestli někdo opravdu chce nějakým způsobem fyzicky zaútočit na české demokratické komunální politiky, anebo se někdo prostě jenom snaží vytvořit takovou jakoby atmosféru strachu.“

Na závěr reportáže byla zařazena krátká vyjádření tří pražských komunálních politiků pod policejní ochranou k tomu, jak se stát staví k jejich kauze.

Na základě podrobného monitoringu obsahu reportáže Agent v Praze je možné konstatovat, že se jednalo o typickou přehledovou reportáž o aktuální kauze, jejímž různým aspektům věnuje veřejnost pozornost. Reportáž byla postavena na vyjádřeních respondentů či záznamů vyjádření získaných rešerší. V reportáži byl dán prostor pro vyjádření dotčených osob tj. Ondřeje Koláře (starosta Prahy 6, TOP 09), Zdeňka Hříba (primátor hl. města Prahy, Piráti) a Pavla Novotného (starosta, MČ Praha-Řeporyje, ODS), a standardním způsobem byl dokumentován pokus o získání vyjádření Andreje Viktoroviče Končakova, ředitele Ruského střediska vědy a kultury, označovaného médii za agenta, který rozhovor odmítl a požádal o zaslání otázek e-mailem. Zařazen byl pak text odpovědi Velvyslanectví Ruské federace v ČR. V reportáži byl dán prostor k vyjádření řadě politiků, kterými byli Miloš Zeman, prezident republiky, Andrej Babiš, premiér, předseda hnutí /ANO/, Tomáš Petříček, ministr zahraničních věcí, místopředseda strany /ČSSD/, Jan Hamáček, vicepremiér, předseda strany, ministr vnitra, šéf Ústředního krizového štábu /ČSSD/, Radek Koten, poslanec, předseda bezpečnostního výboru /SPD/ a Vojtěch Filip, předseda strany, 1. místopředseda Poslanecké

sněmovny PČR. Sestava těchto politiků nevyvolává pochybnosti z hlediska vyváženosti a zároveň vyjadřuje, že kauze je věnována pozornost na nejvyšší politické úrovni, a nejde tedy o téma, které by Česká televize nějak uměle zviditelňovala. Ze zahraničních politiků se v reportáži vyjádřili Sergej Lavrov, ruský ministr zahraničí, a Jens Stoltenberg, generální tajemník NATO. Zařazení jejich vyjádření bylo z hlediska tématu reportáže případné. Zařazena byla také sada vyjádření odborníků a informovaných novinářů, jimi byli Roman Máca, analytik, Institut pro politiku a společnost, Josef Kraus, politolog, bezpečnostní analytik, Masarykova univerzita, Brno, David Stulík, bývalý tiskový atašé Delegace EU v Kyjevě, KremlinWatch, think-tank Evropské hodnoty, Roman Dobrochotov, šéfredaktor webu The Insider, Ondřej Kundra, zástupce šéfredaktora, Respekt a krátce Sven Sakkov, bývalý ředitel Kybernetického centra NATO. Zařazení vyjádření Ladislava Štichy, mluvčího Bezpečnostní informační služby, mělo dokumentační charakter informací z přímého zdroje. Dokumentační charakter měly také zařazené úryvky z ruských televizních pořadů. Celková suma těchto vyjádření odborníků či novinářů a dokumentovaných pramenných informací poskytla divákovi na prostoru reportáže dosti širokou škálu informací a názorů ke zpracovanému tématu. S ohledem na stížnost byla při monitoringu speciální pozornost věnována redakční složce reportáže a je možné konstatovat, že redakční text byl věcný a neobsahoval hodnocení z redakční pozice. Jestliže autor stížnosti uvádí, že „ČT se jednostranně přiklonila k té části české společnosti, která dnes hystericky řeší údajné vměšování Ruska do vnitřních záležitostí ČR“, nemá to oporu v reálném obsahu reportáže. Redakční složka sdělení byla ve vztahu k tématu neutrální. Názoru stěžovatele tudíž lze rozumět jedině tak, že vyjadřuje nesouhlas se samotnou volbou tématu a se zařazenými vyjádřeními respondentů či vyhledanými vyjádřeními osobností k tématu ze zpravodajství a publicistiky. Reportáž však dostatečně prokázala, že téma reálně veřejně rezonuje a nejde o umělé téma generované provozovatelem vysílání, takže proti volbě tématu není možné z hlediska zákona nic namítat. Zařazená vyjádření byla vyjádřeními jejich autorů, a nikoliv provozovatele vysílání, a z hlediska zákona by vznikl problém tehdy, pokud by byla nevyvážená nebo pokud by postrádala věcnost a argumentaci apod., neboli pokud by neumožňovala divákovi, aby si svobodně na věc vytvořil vlastní názor. Že by se v celku zařazených vyjádření projevily tyto vady, monitoring vyloučil. Je přirozenou funkcí médií, že zprostředkují recipientům různá vyjádření a názory, a obsah těchto vyjádření není možné automaticky interpretovat jako redakční sdělení. Monitoring je v tomto případě možné uzavřít s tím, že neprokázal porušení zákona.

Na základě analýzy Rada věc odložila.

15) Proč při reportáži "I can't breathe" uvedli, že policejní násilí se páchá 3x častěji na černoších, a zamlčeli, že podle dostupných dat je mezi oběťmi policie 23,4 % černochoů při 13,4 % zastoupení v populaci, ale se 27,4 % zatčených černochoů? (Martin Mikule)

I can't breathe, 7. 6. 2020, 21:35 hodin

Reportáž s názvem I can't breathe byla na televizní obrazovky uvedena ve vydání pořadu 168 hodin ze dne 7. 6. 2020 jako třetí v pořadí. „Lidi nejen v Americe, ale i jinde ve světě, si lehají na zem a křičí: ‚Nemohu dýchat‘. Je to protest proti policejnímu postupu, při kterém zemřel

Afroameričan George Floyd, podezřelý z toho, že platil falešnou bankovkou a odmítal se podrobit příkazům policisty. Není zdaleka prvním Afroameričanem, který drsné metody amerických policistů nepřežil. Podle statistik jsou terčem policejního násilí třikrát častěji než bílí Američané,“ zněla úvodní slova moderátorky.

Na začátku příspěvku měli diváci možnost zhlédnout záběry z policejního zásahu proti Georgi Floydovi, kterému při zatýkání klečel na krku americký policista Derek Chauvin, ačkoliv si Floyd stěžoval na to, že nemůže dýchat. Afroameričan po zásahu zemřel. Počinání policisty okomentovala americká zpěvačka Tonya Graves. Následně redaktoři představili policistu Chauvina, který byl obviněn z vraždy. Jeho problematickou minulost a opakovaně projevenou brutalitu na pracovišti okomentovali politolog z Middlebury College Michael Kraus a profesor kriminologie z Tarleton State University Alex del Carmen. *„To je naprosto neobvyklé ve Spojených státech, že mu policie umožnila dál vykonávat tuto práci. Vyplývá to z toho, že tu je patrně chronický institucionální problém s tímto konkrétním policejním okrskem v Minneapolisu,*“ uvedl např. Carmen.

Následně tvůrci reportáže připomněli případ zabitě Breonny Taylor, kterou zastřelili policisté při razii do jejího domu, a zabitého Erica Garnera. Spolupracovnice ČT v USA Julie Urbíšová uvedla: *„Afroameričané jsou cílem útoků policistů mnohonásobně víc než běloši. Obecně se uvádí, že jsou tedy cílem útoků třikrát více než běloši, jsou také častěji zastavováni právě při běžných nějakých prohlídkách, jsou častěji zatýkáni, dávání do auta policejního a odváženi.*“ Častější používání zbraní a větší razantnost při zásazích u policistů v USA popsal i sociolog Michael Smith z AV ČR. V reportáži byl opakovaně zmíněn fakt, že policisté mají strach a není pro ně snadné vyhodnotit míru rizika při zákroku.

„Ted’ jsou terčem kritiky za nepřiměřené násilí. Útokům čelí i sami. Demonstrace se na mnoha místech zvrhly v rabování,“ popsal redaktor Mikule v další části příspěvku. Na obrazovce se objevily záběry z rabování a šéf policie ze St. Louis John Hayden, jenž uvedl, jak *„nějaký zbabělec střílel na naše policisty a teď jsou čtyři v nemocnici“*. *„Zatímco umře asi sto policistů ročně během vykonávání svých služeb, tak zemře řádově asi tisíc lidí v rukou policie. A to, že tou obětí bude černoch, ta pravděpodobnost je asi tak třikrát vyšší,*“ doplnil politolog Kraus. V závěru reportáže se objevila rovněž informace, že 99 % policistů, kteří se dopustí zabití ve službě, nakonec skončí bez jakéhokoliv obvinění.

Příspěvek byl zaměřen na policejní brutalitu v USA vůči Afroameričanům, tedy téma, jež bylo v loňském roce hojně diskutováno právě v souvislosti se smrtí George Floyda.⁵ Čísla a další údaje, které redaktor a moderátorka ve vysílání uvedli, byly podloženy expertními komentáři osloveného politologa, sociologa či zahraniční zpravodajky. Rešerše, k níž přistoupilo OATV, potvrdila, že Afroameričané jsou terčem policejního násilí v USA třikrát častěji než ostatní.⁶

Stěžovateli vadí, že se ve vysílání neobjevily údaje o procentu zatčených Afroameričanů v souvislosti s jejich zastoupením v populaci. Tato výtky je však z hlediska zákona o vysílání nepostihnutelná. Dle zákona má provozovatel právo vysílat programy svobodně a nezávisle. Do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích (§ 31 odst. 1).

⁵ Podrobnosti o incidentu viz např. články na <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52861726>; <https://www.nytimes.com/article/george-floyd.html>.

⁶ O úmrtích Afroameričanů při policejních zásazích hovoří např. autoři studie dostupné na <https://www.hsph.harvard.edu/news/hsph-in-the-news/blacks-whites-police-deaths-disparity/>. V článku odkazujícím na studii se mj. uvádí: *„Black Americans are 3.23 times more likely than white Americans to be killed by police, according to a new study by researchers from Harvard T.H. Chan School of Public Health. The researchers examined 5,494 police-related deaths in the U.S. between 2013 and 2017.*“

Médiím nelze nařizovat, které informace ve vysílání upřednostnit, a jak o daných událostech zpravovat, pakliže budou dodrženy zásady objektivit a vyváženosti.

Navrhujeme odložení věci.

16) Proč v reportáži “Řidič autobusu” dali prostor třem zastáncům postoje řidiče Josefa Prokeše ohledně inkluze, ale ani jednomu na podporu postoje člena SPD a ředitele speciální školy Tomáše Anderleho (ze kterého udělali dokonce rasistu), když podle průzkumu z roku 2018 79 % ředitelů základních škol inkluzi kritizuje a když podle studie z r. 2017 je proti inkluzi i mírná většina pedagogů (tudíž názor proti inkluzi není nijak ojedinělý, a už vůbec ne rasistický)? (Martin Mikule)

Řidič autobusu, 6. 9. 2020, 21:25 hodin

Tématem třetího příspěvku ve vydání pořadu *168 hodin* ze dne 6. 9. 2020 bylo inkluzivní vzdělávání, resp. konfrontace řidiče autobusu Josefa Prokeše s postojem hnutí SPD. Moderátorka Nora Fridrichová na začátku reportáže uvedla: „Zdravé školství bez inkluze. Spousta obyvatel Brna by si možná sloganu kandidáta SPD na tamních autobusech ani nevšimla, kdyby se proti němu neozval jeden z řidičů. Josefa Prokeše se dotkl natolik, že s autobusem s tímto nápisem odmítl vyjet. Sám je totiž otcem dvou dětí se zdravotním handicapem a jeho dcera s autismem přitom výborně prospívá na běžné základní škole.“

Divákům byla nejprve předestřena situace, v níž se ocitl brněnský řidič Josef Prokeš. V práci si na zadní straně autobusu všiml reklamy SPD, která hlásala slogan „Zdravé školství bez inkluze“. „Mě to rozhořčilo, tak jsem se obrátil na dispečink s tím, kde jsem právě jim řekl, že mi to vadí a že hrozí, že bych prostě byl nucen s tím autobusem nejet,“ uvedl Prokeš, který jako otec dvou dětí s handicapem se sloganem zásadně nesouhlasil. Diváci dále slyšeli, jak řidič situaci řešil a jaké odpovědi se mu od nadřízených dostalo. Ve vysílání se objevilo i vyjádření primátorky Brna Markéty Vaňkové (ODS), kterou Prokeš oslovil přes Facebook. „S panem ředitelem dopravního podniku jsem prodiskutovala variantu, že by tento pan řidič nemusel jezdit autobusy, na kterých je ten reklamní slogan uveden, protože jsem vnímala, že pro něj osobně je to velký problém,“ uvedla na kameru Vaňková.

Prokešův postoj byl ve vysílání konfrontován s komentářem ředitele střední školy a člena SPD Tomáše Andreleho, který na plakátu vedle předsedy hnutí Tomia Okamury figuroval. „Pán podle mého názoru se chtěl zviditelnit, chtěl nějakým způsobem vyjádřit nenávist k demokratické straně, nebo straně, hnutí SPD,“ vyjádřil nesouhlas Anderle. Podporu Prokešovi naopak vyjádřily matky handicapovaných dětí Karla Trusková a Kateřina Jebavá, jež zároveň popsaly, v čem inkluze jejich dětem pomáhá. Následně redaktoři opět zařadili komentáře řidiče Prokeše, který řekl, že zdravé školy jsou podle sloganu ty, jež nenavštěvují nemocné či odlišné děti, a ředitele Anderleho, jenž uvedl: „... Na sloganu, který tam mám - ‚Zdravé školství bez inkluze‘ - promiňte, na tom není nic špatného. Já jsem tam nepsal ‚zdravý jedinec bez inkluze‘, ale školství. Já myslel jako systém.“

Další část příspěvku byla zaměřena na pojem inkluze. Diváci slyšeli jeho definici a komentář dětského psychiatra a psychoterapeuta Petra Pötheho: „*Je to prostě opravdu zneužívání v podstatě odborného problému. To je opravdu otázka na odbornou pedagogickou, zdravotnickou, psychologickou obec a nemá se to zneužívat, a pokud se to zneužívá, tak právě to ta většina může chápat opravdu jako v tom smyslu toho rasistického: někdo prostě mezi nás nepatří, někdo nás ohrožuje.*“

V závěru se redaktoři opět vrátili k případu brněnského řidiče. Anderle na kameru potvrdil, že by měl řidič podle něj dostat sankci za neuposlechnutí zaměstnavatele. Mluvčí Dopravního podniku města Brna Hana Tomašíková reagovala slovy: „*Řidič potrestán nebude a jak už jsem říkala, vše jsme si vysvětlili a došlo k dohodě, která vedla k oboustranné spokojenosti.*“ Prokeš na konci reportáže akcentoval potřebu věcné a neemotivní diskuze s ohledem na děti.

Nyní již k samotnému analytickému vyhodnocení. Stěžovatel kritizuje, že v příspěvku nevystoupil nikdo na podporu ředitele speciální školy Tomáše Anderleho, ačkoliv výzkumy údajně dokazují, že většina ředitelů i pedagogů je proti inkluzi. Není jasné, jaký výzkum měl pisatel na mysli. V minulých letech bylo provedeno několik výzkumů různé povahy, avšak OATV se nepodařilo nalézt žádný, který by beze zbytku potvrzoval čísla uvedená pisatelem. Zběžná rešerše ukázala, že vztah pedagogických pracovníků a veřejnosti k tomuto typu vzdělávání je často rozporuplný.⁷

Z hlediska zákona o vysílání je zásadní, že v reportáži byly zastoupeny obě strany sporu - jak řidič a další rodiče, kteří inkluzi ve školách podporují, tak ředitel speciální školy Tomáš Anderle, jenž inkluzi v politické kampani SPD odsoudil. Nejednalo se o příspěvek zaměřený na klady a záporny inkluzivního vzdělávání, nýbrž spíše osobní nesouhlas občana s názorem politika. Expertní hlas zazněl jediný, a to psychiatra Petra Pötheho, který varoval před zneužíváním této čistě odborné otázky. Na věcnou diskuzi ostatně apeloval i sám Josef Prokeš.

Monitoring neodhalil skutečnosti, které by nás vedly k důvodnému podezření z porušení zákona o vysílání. Navrhujeme odložení věci.

Závěr:

Čtrnácti z dvaceti kritizovaných reportáží, jež ve svém podání zmínil pisatel, se Rada na základě stížností zabývala již v minulosti a ve všech případech rozhodla o odložení věci. Šest zbylých příspěvků bylo analyticky vyhodnoceno nyní. **Dle OATV analýzy neprokázaly porušení zákona o vysílání, resp. zásad objektivitu a vyváženosti v něm zakotvených. Z toho důvodu Radě navrhujeme přijmout usnesení o odložení věci.**

Pisatel svoji stížnost pojal jako 16 zjišťovacích dotazů. V souvislosti s reportážemi odvysílanými v minulých letech v rámci publicistického pořadu *168 hodin* klade otázku „proč“. Zpravidla chce po Radě, aby vysvětlila, proč ČT v reportážích sdělila určitá data a jiná nikoli, proč dala prostor konkrétním mluvčím a jiným, kteří by se k tématu mohli

⁷ Viz například studie z roku 2019, nazvaná *Postoje odborné a laické veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání v kontextu obecných postojů k vnější diferenciaci*, která reagovala na modifikaci systému podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami po roce 2016. Viz <https://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/1898>.

vyjádřit, prostor nedala, proč o vybraných událostech informovala určitým a nikoli jiným způsobem, který by se stěžovateli lépe zamlouval.

Je třeba zdůraznit, že Rada není orgánem, který by měl nebo mohl odpovědět na otázky v tom smyslu, „proč“ médium konalo nějakým způsobem. Rada pochopitelně nezná pozadí vzniku reportáží a není to ani jejím úkolem. Navíc, to co pisatel formuluje jako otázku, je vlastně vyjádřením jeho postoje, že reportáž měla být zpracována jinak, měla jinak vyznít, měla dát prostor jinému názoru, měla obsahovat jiná fakta. Jinými slovy, pisatel, pokud by podobnou reportáž tvořil, přistupoval by k tématu jinak, a nyní chce vědět, proč ČT nepostupovala tak, jak by postupoval on. Na tuto otázku mu může odpovědět pouze sám provozovatel.

Znovu zdůrazňujeme, že podle zákona č. 231/2001 Sb., o vysílání, má provozovatel právo vysílat programy svobodně a nezávisle. Do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích (§ 31 odst. 1).

(Monitoring proběhl 12.–21. 4. 2021)

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), rozhodla v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění, ve věci možného přestupku spáchaného odvysíláním reportáží Czexit, Neexistující pseudokoncentrák, Milost pro vraha, Kdo si počká, Tekutý hněv, Chinatown, Pomáhat a chránit Čiňany, Operace Čiňan, Barnevernet II, O zlých Norech, Norské mýty, Císař pán je vůl, Sinatra Východu, Statečná, Pod čínským tlakem, Zlaté české ručičky, Řekni, kde ty roušky jsou, Agent v Praze, I can't breathe, Řidič autobusu v pořadu 168 hodin, mezi lety 2016 a 2020 na programu ČT1, že věc odkládá.